

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**OMEZENÍ OSOBNÍ SVOBODY ZE STRANY
MÍSTNĚ A VĚCNĚ PŘÍSLUŠNÉHO KRAJSKÉHO
ŘEDITELSTVÍ POLICIE HL. M. PRAHY**

Autor práce: Daniel Čapčík, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2021

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Daniel Čapčík, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Omezení osobní svobody ze strany místě a věcně příslušného Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy /konsekvence zákona o Policii České republiky a Trestního řádu/

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Restriction of the personal freedom as a serious interference with the rights and the freedoms of the citizens (in the light of legitimately used rights by intervening members of the urban police of the Czech republic)

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

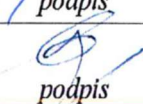
Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): říjen, 2020

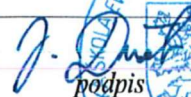
Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem „práce“ je formou širšího komparativního analyticko-syntetizujícího teoretického monitoringu demonstrovat relevantní informace související se závažným zásahem do práv a svobod občanů v rámci omezení osobní svobody, včetně aplikačních specifik dle jednotlivých zvláštních právní předpisů.

Vedlejším cílem „práce“ je v intencích užšího teoreticko-praxeologického vhledu reflektovat aplikační a empirické konsekvence využívání oprávnění k omezení osobní svobody osob ze strany zakročujících příslušníků služby pořádkové policie, zabezpečujících výkon hlídkové služby u vybraných základních útvarů Policie ČR.

Student: Daniel Čapčík, DiS.	30.11.2020 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.	9.12.2020 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	1.12.20 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	1.12.20 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	9.12.20 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Bc. Josefovi Kříhovi, PhD. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

ČAPČÍK, D., Omezení osobní svobody ze strany místně a věcně příslušného Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy /konsekvence zákona o Policii České republiky a Trestního řádu/: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2021. 53 s. Vedoucí práce: Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.

Klíčová slova: omezení osobní svobody, připoutání, zadržení, zajištění cizince, zajištění osoby

Věcná část bakalářské práce (dále jen „práce“) má ambici formou širšího komparativního analyticko-syntetizujícího monitoringu s ohledem k tzv. „*lex specialis*“ účinné zvláštní právní úpravě zkoumané odborné tematické oblasti demonstrovat vybrané právní a taktické aspekty zásahů do práv a svobod občanů v rámci omezování osobní svobody. V „práci“ jsou demonstrovány relevantní informace, související se závažným zásahem do práv a svobod občanů v rámci realizace omezení osobní svobody občanů, včetně aplikačních specifik dle Trestního řádu a Zákona o Policii České republiky. V rámci samotné „práce“ jsou provedeny výstupy formou tematicky přílehlavých řízených rozhovorů, směřovaných k oslovené kohortě respondentů, rekrutujících se z aplikačního prostředí místně a věcně příslušné policejní součásti Policie ČR Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy. Tyto v užších intencích reflektují na praktické využívání oprávnění k omezení osobní svobody ze strany zakročujících příslušníků pořádkové policie, zabezpečujících jednu ze základních forem veřejnopořádkové činnosti, tj. výkon hlídkové služby.

ABSTRACT

ČAPČÍK, D., Restriction of personal liberty by the Regional Police Directorate of the City of Prague having territorial and material competence /consequences of the Act on the Police of the Czech Republic and the Code of Criminal Procedure/: Bachelor's Thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2021, 53 pages. Bachelor's Thesis Supervisor: Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.

Key words: restriction of personal liberty, handcuff, apprehension, detention of aliens, detention of persons

The factual part of the thesis (hereinafter “**the work**”) aims to demonstrate, in the form of a broader comparative analytic-synthetic monitoring with regard to “lex specialis” effective specific legislation in the field of expertise under examination, selected legal and tactical aspects of interference with the rights and freedoms of citizens in the context of restrictions of personal liberty. The work presents relevant information related to serious interference with the citizens' rights and freedoms during the implementation of those restrictions, including application specificities under the Code of Criminal Procedure and Act on the Police of the Czech Republic. The empirical part of “the work” is carried out in the form of thematically relevant guided interviews, aimed at a group of respondents recruited from the application environment in the Regional Police Directorate of the City of Prague, reflecting in narrower terms the practical use of authorisations to restrict personal liberty by the Public Order Police officers exercising their police patrol duties.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika.....	9
2 Vymezení základního pojmosloví a východisek zkoumané tématické oblasti. 10	10
2.1 Fenomén osobní svobody.....	10
2.2 Omezení osobní svobody ve zvláštních právních předpisech.....	12
2.3 Povinnosti zakročujících příslušníků PČR.....	13
3 Omezení osobní svobody podle trestního řádu.....	16
3.1 Zadržení osoby podezřelé příslušníkem PČR	17
3.1.1 Důvody k zadržení osoby podezřelé	20
3.1.2 Povinnosti příslušníků PČR po zadržení osoby podezřelé.....	21
3.2 Zatčení osoby	22
4 Omezení osobní svobody podle zákona o Policii České republiky	24
4.1 Předvedení osoby za záměrem podání vysvětlení	24
4.2 Předvedení osoby k prokázání totožnosti	27
4.3 Předvedení za záměrem získávání informací pro účely budoucí identifikace ..	29
4.4 Zajištění osoby	29
4.5 Zajištění cizince.....	41
4.6 Připoutání osoby k vhodnému předmětu.....	45
5 Řízené rozhovory.....	47
5.1 Rozhovor s příslušníkem PČR Pohotovostní motorizované jednotky	47
5.2 Rozhovor s příslušníkem PČR Pohotovostní motorizované jednotky 2	49
Závěr.....	53
Seznam použitých zdrojů	56
Seznam zkratk	59

Úvod

Volba tématu „práce“ „*Omezení osobní svobody ze strany místně a věcně příslušného Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy /konsekvence zákona o Policii České republiky a Trestního řádu/*“ byla zásadně ovlivněna praxeologickými zkušenostmi jejího autora, který je aktuálně příslušníkem Policie České republiky, ve služební hodnosti inspektor s přiděleným hodnostním označením praporčík, služebně zařazen na základním organizačním článku a to na Místním oddělení policie Letňany na Praze 9, které spadá pod Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy a dále pak personálně zařazen na Obvodní ředitelství policie Praha III.

Fenomén osobní svobody, jakožto nezadatelné a nezcizitelné právo každého občana České republiky je mimo jiné legitimně vymezen v rámci Ústavního pořádku České republiky, kde v intencích ústavního zákona č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., tj. Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 *o vyhlášení Listiny základních práv a svobod* (dále jen „**listina základních práv a svobod**“). S ohledem ke shora naznačenému ústavně právnímu vymezení může být osoba omezena za určitých podmínek a podle zákona. Omezení osobní svobody podle jednotlivých ustanovení zákona č. 141/1961 Sb., *o trestním řízení soudním* (dále jen „**trestní řád**“) potažmo podle zákona č. 273/2008 Sb., *o Policii České republiky* (dále jen „**o Policii ČR**“) je jedním z nejzávažnějších zásahů do práv a svobod občanů, kterým příslušníci Policie České republiky (dále jen „**příslušník PČR**“) bezesporu legitimně disponují. Je velice důležité, aby každý příslušník bezpečnostního sboru jednotlivá oprávnění nejen teoreticky znal, ale precizovaným způsobem je ovládal a uměl je důsledně využít v aplikační praxi. Dalším z důvodů výběru tohoto tématu je autorova teoretická znalost dané problematiky. Zpracovatel „práce“ s ohledem k jeho praxeologickým zkušenostem vykazuje subsidiární ambici demonstrovat problémové právní a taktické aspekty služební činnosti. Příslušník „PČR“ by měl se snažit postupovat co nejšetrněji a nejprve použít ten nejméně invazivní prostředek. Jsou však situace, které nasazení šetrných prostředků nepřejí a je zapotřebí důrazně zakročit. Nelegitimní zásahy nezúčastněných osob do prováděného služebního zákroku příslušníkům „PČR“ svým často nepředvídatelným jednáním komplikují úspěšné dokončení tohoto zákroku.

1 Cíl a metodika

Hlavním cílem „práce“ je formou širšího komparativního analyticko-syntetizujícího teoretického monitoringu demonstrovat relevantní informace související se závažným zásahem do práv a svobod občanů v rámci omezení osobní svobody, včetně aplikačních specifik dle jednotlivých zvláštních právních předpisů. Vedlejším cílem „práce“ je v intencích užšího teoreticko-praxeologického vhledu reflektovat aplikační a empirické konsekvence využívání oprávnění k omezení osobní svobody ze strany služby pořádkové policie, zabezpečující výkon služby u vybraných základních útvarů Policie České republiky.

V empirické části „práce“ autor měl ambici obohatit teoretické kontury práce o tzv. „polo strukturované“ rozhovory s příslušníky „PČR“ služebně zařazenými v rámci dané policejní součásti s teritoriální (územní) působností, tj. Pohotovostní motorizované jednotky Krajského ředitelství Policie České republiky hlavního města Prahy. Během toho byly sumarizovány tematicky přílehlavé kazuistiky, které vhodným způsobem demonstrovaly rozdílné přístupy k jednotlivým aplikacím omezení osobní svobody.

Jako hlavní zdroj informací zkoumaného tématu budou na základě hierarchie právního řádu primárně analyzovány mezinárodní a vnitrostátní právní předpisy, např. Všeobecná deklarace lidských práv (první mezinárodní dokument týkající se lidských práv, přijata dne 10. prosince 1948 Valným shromážděním Organizace spojených národů – dále jen „OSN“), Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod vyhlášena pod č. 209/1992 Sb., Ústavní zákony České republiky, viz zák. č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod, které jsou součástí ústavního pořádku České republiky, dále pak účinné zákonné právní předpisy zák. č. 141/1961 Sb. „Trestní řád“ a zák. č. 273/2008 Sb. „o Policii ČR“ a další podzákonné předpisy, např. zák. č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník (dále jen „**trestní zákoník**“). Sekundárně budou užity zájmové odborné publikační zdroje, reflektující zkoumanou tematickou oblast, tj. problematiku omezení osobní svobody. Analyticko-syntetickou metodou je proveden rozbor dostupné literatury a účinných právních předpisů. Metodou komparace a explaratorní metodou za pomoci užitých kasuistik demonstrovat specifické právní a taktické kauzalismy a zvláštnosti konkrétních situačních příkladů z aplikační veřejnoprávní praxe zakročujících příslušníků dané policejní součásti s územní (teritoriální) působností.

2 Vymezení základního pojmosloví a východisek zkoumané tematické oblasti

Koncepce osobní svobody není jen v právu, ale je důležitá v existenci a vývoji člověka, jelikož vychází ze svobody v obecném a přirozenoprávním pojetí. Zajišťuje nedotknutelnost člověka, ochranu před nežádoucím vnějším působením a může být omezena pouze v případech stanovených zákonem.¹ Rozvinuté demokratické společnosti stojí na principu právního státu, kde je samozřejmostí nejen ctít, ale i fakticky vyžadovat ctění základních práva a svobod, kam patří i osobní svoboda.² Po konci druhé světové války byla Valným shromážděním „OSN“ dne 10. prosince 1948 přijata Všeobecná deklarace lidských práv. Jde o právně nezávazný dokument, který ale slouží jako výchozí bod pro všechny mezinárodní lidskoprávní úmluvy

Osobní svoboda je nejzákladnější lidské právo, které mimo jiné zaručuje legislativa České republiky, vycházející např. z Evropské úmluvy o ochraně lidských práv u nás ratifikována jako sdělení č. 209/1992 Sb., *Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazující*³

2.1 Fenomén osobní svobody

Samotný pojem osobní svoboda není definována a v Listině základních práv a svobod tento pojem definovaný nenalezneme, avšak lze jí chápat jako absolutní právo, které nelze lidem bez zákonných důvodu nijak omezit, zbavit. V Listině základních práv svobod je především chráněno lidské bytí. Jde o hodnoty, které jsou nezbytné pro zajištění důstojnosti člověka a uchování jeho integrity. Každý je subjektem práv, tedy je způsobilý mít práva.⁴

¹ GERLOCH, A., HŘEBEJK, J., ZOUBEK, V., *Ústavní systém České republiky*, 5. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Pavel Čeněk, 2013. s. 305. ISBN 978-80-7380-423-7.

² JANIS, M. W.; KAY, R. S.; BRADLEY, A. W., *European human rights law: text and materials*. 3 ed.. vyd. New York: Oxford University Press, 1989, ISBN: 9780199277469, s. 602.

³ GERLOCH, A., HŘEBEJK, J., ZOUBEK, V., *Ústavní systém České republiky*, 5. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Pavel Čeněk, 2013. s. 304. ISBN 978-80-7380-423-7.

⁴ WAGNEROVÁ, E. a kol. *Listina základních práv a svobod: komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. s. 141. ISBN 978-80-7357-750-6.

Zvláštní pozornost věnuje Listina principům soudního řízení. Definujeme ji následujícími způsoby. Osobní svoboda každé osoby je tímto zákonem zaručena⁵. Žádná osoba nesmí být stíhána anebo zbavena osobní svobody jinak než ze zákonných důvodů a takovým způsobem, který stanovuje zákon. Nikoho nelze zbavit osobní svobody jenom pro neschopnost dostát smluvním závazkům⁶. Podezřelého, nebo obviněného z trestného činu lze zadržet pouze a jenom v případech, který nám stanovuje zákon. Zadržaná osoba musí být ihned seznámena s důvody jejího zadržení, vyslechnuta orgány činnými v trestním řízení a nejpozději do 48 hodin od chvíle zadržení musí být propuštěna na svobodu anebo předána soudu. Soud má za povinnost převzatou osobu do 24 hodin vyslechnout, rozhodnout o vazbě anebo ji propustit na svobodu⁷. Zatknu obviněného lze pouze na písemný a odůvodněný příkaz soudce. Zatčená osoba musí být dopravena do 24 hodin od doby zatčení soudci, který zatčenou osobu ve stanovené lhůtě vyslechne a rozhodne o vazebním stíhání anebo zatčenou osobu propustí na svobodu⁸. Listina základních práv a svobod zaručuje, že nikdo nesmí být vzat do vazby, leč na dobu stanovenou zákonem a na základě rozhodnutí soudu⁹. Zákon stanoví, ve kterých případech může být osoba převzata nebo držena v ústavní zdravotnické péči bez svého souhlasu. Takovéto opatření musí být ve stanovené lhůtě 24 hodin oznámeno příslušnému soudu, který o tomto umístění rozhodne do 7 dnů.

Právo na osobní svobodu mají lidé bez ohledu na občanství, zdravotní stav či věk. Listina základních práv a svobod nám tedy říká, že osobní svoboda každého je zaručena. Jedná se o svobodu tzv. první generace.¹⁰ Listina dále říká, že i když může být člověk zbaven osobní svobody, musí se tak dít pouze za zákonem daných podmínek. Tyto podmínky mohou vyplývat také z mezinárodních smluv a úmluv, kdy závazky mezinárodního práva jsou nadřazeny zákonům a vyhláškám českých zákonodárců.¹¹

⁵ článek 8 odst. 1 usnesení č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky

⁶ článek 8 odst. 2 usnesení č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky

⁷ článek 8 odst. 3 usnesení č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky

⁸ článek 8 odst. 4 usnesení č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky

⁹ článek 8 odst. 5 usnesení č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky

¹⁰ GERLOCH, A. *Teorie práva*. 5., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. s. 201. ISBN 978-80-7380-233-2.

¹¹ GERLOCH, A., HŘEBEJK, J., ZOUBEK, V., *Ústavní systém České republiky*, 5. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Pavel Čeněk, 2013. s. 87-88. ISBN 978-80-7380-423-7.

Česká republika však svým občanům osobní svobodu zaručuje, a to prostřednictvím pozitivních závazků. Nesmí se tak dopouštět činů porušující osobní svobodu občanů, musí přijímat dodatečná opatření k ochraně tohoto základního práva či vykonávat dohled nad situacemi, kde je toto právo ohroženo.¹² Zároveň je osobní svoboda osob garantována vzhledem k zákazu otroctví, nevolnictví, nebo jiných nucených prací a služeb, svobodě pohybu a pobytu, svobodě obydlí, právu na ochranu soukromí a rodinného života, svobodně vlastnit majetek. Pokud však je jedinec zbaven osobní svobody, nebo je stíhán za trestný čin, má tento jedinec právo na spravedlivý a nestranný soudní proces.

Právo na osobní svobodu je pojímáno velice široce, zákonem jsou také upraveny jiné omezení práv a svobod. Jsou zde upraveny podmínky pro provedení domovní prohlídky, zadržení a otevření poštovních zásilek nebo telegramů nebo odposlech a záznam telekomunikačního provozu, a osobní prohlídky v rámci trestního stíhání. Tyto možnosti však mohou představovat omezení osobní svobody, díky kterým vznikají problematické otázky.¹³

2.2 Institut omezení osobní svobody v optice „lex specialis“ zvláštní právní úpravy

Zakročující příslušníci Policie České republiky zcela neoddiskutovatelně legitimně disponují zákonným zmocněním omezit osobu na osobní svobodě, přičemž oprávnění vstupovat do osobní svobody druhého, za splnění zákonných podmínek vyplývajících z Mezinárodních úmluv a Ústavních zákonů ČR (Ústava ČR, Listina základních práv a svobod), a protiprávního jednání této osoby, jím umožňují a musí být v souladu s účinnými zvláštními právními předpisy viz. „lex specialis“, např. zákon „o Policii ČR“, nebo „trestní řád“. Pokud by nastalo, že osobní svoboda má být příslušníkem „PČR“ omezena je na místě sdělit, že příslušník „PČR“ má řadu povinností, které musí splnit předtím než tuto osobu omezí na osobní svobodě a dále v době po omezení osobní svobody¹⁴. Před samotným omezením osobní svobody osoby, která kladla aktivní či pasivní odpor, se vyzývá opakovanou výzvou a tentokráte s

¹² WAGNEROVÁ, E. a kol. *Listina základních práv a svobod: komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. s. 217. ISBN 978-80-7357-750-6.

¹³ REPÍK, B. *Evropská úmluva o lidských právech a trestní právo*. Vyd. 1. Praha: Orac, 2002. s. 212. ISBN 80-86199-57-6.

¹⁴ ČESKO. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky, § 13 zák. č. 273/2008 Sb. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka 91, 77 s. Dostupné také z WWW:<<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273?text=273%2F2008>>

výstrahou, že bude omezena osobní svoboda, nebo budou použity donucovací prostředky. Lze tedy říct, že výstraha je hrozba ze strany zakročujícího příslušníka „PČR“ a je významným zásahem do práv a svobod osoby. Po samotném omezení osobní svobody příslušník „PČR“ osobu poučí o právech osoby omezené na osobní svobodě podle směrnice Evropského parlamentu a rady 2012/13/EU ze dne 22. května 2012 o právu na informace v trestním řízení a následně nesmí tuto osobu podrobit mučení nebo krutému, nelidskému (nelidské zacházení je takové, které působí buď přímo ublížení na zdraví, nebo intenzivní fyzické a psychické utrpení) anebo ponižujícím zacházením (zacházení je považováno za ponižující, jestliže potupuje nebo pokořuje jednotlivce, neproказuje dostatečnou úctu k jeho lidské důstojnosti nebo tuto důstojnost snižuje či vyvolává pocity strachu, úzkosti nebo méně cennosti, jež jsou schopny zlomit morální a fyzický odpor dané osoby) a nesmí s ní být takovým způsobem, který nerespektuje lidskou důstojnost. Příslušník „PČR“, který se stane svědkem takového zacházení, má povinnost přijmout taková opatření k zamezení takovému zacházení a oznámit je bezodkladně svému nadřízenému.

2.3 Povinnosti zakročujících příslušníků „PČR“

Příslušník „PČR“ na žádost osoby omezené na osobní svobodě vyrozumí o této skutečnosti osobu jí blízkou nebo jinou osobu, která osoba omezená na osobní svobodě určí. Jedná-li se o osobu nezletilou, osobu, jejíž svéprávnost byla omezena, vyrozumí také zákonného zástupce nebo opatrovníka této osoby. Jedná-li se o osobu mladší 15-ti let, vyrozumí také orgán sociálně právní ochrany dětí. Jde-li o vojáka v činné službě, vyrozumí také Vojskou policii. Vyrozumění se provede neprodleně.¹⁵

Vyrozumění o skutečnosti, že je osoba omezena na osobní svobodě příslušník „PČR“ neprovede podle § 24 odst. 3 zákona „o Policii ČR“, pokud by tím došlo k ohrožení splnění účelu závažného úkonu nebo pokud by bylo takové vyrozumění spojeno s nepřiměřenými obtížemi. O této skutečnosti bez zbytečného odkladu písemně informuje místně příslušného státního zástupce. Pakliže překážka pro nevyrozumění pomine provede se vyrozumění ihned.¹⁶

¹⁵ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 97. ISBN 978-80-7400-543-5.

¹⁶ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 97. ISBN 978-80-7400-543-5.

Podle § 24 zákona „o Policii ČR“ má příslušník „PČR“ za povinnost umožnit osobě omezené na osobní svobodě právní pomoc, kterou mu zajistí na vlastní náklady a mluvit s právním zástupcem bez přítomnosti třetí osoby. Na právní pomoc má osoba omezená na osobní svobodě právo. Za tímto účelem se osoba omezená na osobní svobodě právo. Za tímto účelem se poskytne ihned nezbytnou součinnost, pokud o ní tato osoba požádá.¹⁷

Taktéž mezi povinnosti příslušníka „PČR“ patří právo osoby omezené na osobní svobodě nechat se vyšetřit nebo ošetřit se lékařem podle svého výběru, to neplatí pro vyšetření lékařem ke zjištění, zda ji lze umístit do policejní cely nebo je jí nutno z ní propustit. Policie za účelem ošetření nebo vyšetření umožní přístup lékaře k této osobě.¹⁸

Osoba omezená na svobodě policistou nesmí být podrobena mučení nebo krutému, nelidskému anebo ponižujícímu zacházení a nesmí s ní být zacházeno takovým způsobem, který nerespektuje lidskou důstojnost. Policista, který se stane svědkem takového zacházení, má povinnost přijmout opatření k zamezení takovému zacházení a oznámit je bezodkladně svému nadřízenému.

V roce 2005 byl vytvořen Etický kodex Policie České republiky. Etické aspekty se musí promítat u příslušníků „PČR“ do všech služebních zákroků a do celé hierarchie struktury organizace policie. Na vývoji Etického kodexu se podílela pracovní skupina příslušníků a zaměstnanců Policie České republiky, zaměstnanci Ministerstva vnitra České republiky a mimo resortními konzultanty z nevládních organizací.¹⁹

Na každého příslušníka „PČR“ jsou vedle odborných požadavků kladeny i nároky etické, kdy důraz na etický rozměr je tím výraznější, čím více se policisté při výkonu svého zaměstnání setkávají a komunikují s dalšími lidmi. Etika a morálka zároveň představují jedny ze základních hodnot Etického kodexu Policie České republiky

Etickým kodexem Policie České republiky nejsou občané České republiky vázáni. Nejedná se o právní normu vymahatelnou podle zákonů České republiky,

¹⁷ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 97. ISBN 978-80-7400-543-5.

¹⁸ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 97. ISBN 978-80-7400-543-5.

¹⁹ Policie České republiky, *Etický kodex Policie České republiky* [on line], ©2020 [cit. 2021-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/clanek/eticky-kodex-policie-ceske-republiky.aspx>>.

vyplývá z norem slušného společenského chování a jedná se o podobné zásady. Touto normou jsou naopak povinni se řídit všichni příslušníci a občanští zaměstnanci Policie České republiky, která určuje formu chování a přístupu všech příslušníků „PČR“. Porušení této normy se trestá podle interních aktů řízení, neboť nelze tolerovat společensky nevhodné chování a u příslušníků „PČR“, kteří mají být vzorem svého chování pro ostatní. I přesto, že příslušníci „PČR“ jsou také lidé a mají své potřeby, trápení, které by mohli poznamenat jejich chování, musí příslušník „PČR“ v aktivní službě své vnitřní rozpoložení ukázat a nedávat to najevo.

Cílem Policie České republiky je ve společnosti chránit bezpečnost a udržovat pořádek. Vhodně prosazovat zákonnost a chránit práva a povinnosti osob, předcházet a preventivně působit proti trestné činnosti a usilovat o důvěru a podporu široké veřejnosti. Tyto hodnoty cíle jsou ve výsledku i závazkem vůči společnosti. Etika a morálka zároveň představují jedny ze základních hodnot Etického kodexu Policie České republiky.

Závazkem Policie České republiky vůči společnosti je přiměřeným způsobem a prostředky prosazovat zákony, a to s maximální snahou o spolupráci s širokou veřejností, státními i nestátními organizacemi. Příslušníci „PČR“ se musí chovat důstojně a důvěryhodně, musí jednat se všemi lidmi slušně a korektně, respektovat jejich důstojnost. Dále musí uplatňovat rovný a korektní přístup ke každé osobě bez rozdílu. Při výkonu služby jednat taktně, korektně a vhodně uplatňovat princip volného uvážení. Používat donucovací prostředky pouze v souladu se zákonem. Nikdy nezacházet s lidmi krutě, nehumánně či ponižujícím způsobem. Nést odpovědnost za každou osobu omezenou na osobní svobodě příslušníky „PČR“. Zachovávat mlčenlivost. Zásadně odmítat jakékoliv korupční jednání, netolerovat trestnou činnost jiných příslušníků „PČR“. Vyhýbat se jakémukoliv jednání, které by mohlo být střetem zájmů.

Osobním a profesionálním přístupem příslušníků „PČR“ je nést osobní zodpovědnost za svojí morální úroveň a svůj profesionální výkon, chovat se bezúhonně ve službě i mimo ni tak, aby důstojně reprezentovali Policii České republiky svým jednáním, vystupováním i zevnějškem. Každý příslušník „PČR“, který jedná podle Etického kodexu „PČR“ si plně zaslouží respekt, úctu a podporu společnosti.

3 Institut omezení osobní svobody podle „trestního řádu“

V jednotlivých subkapitolách „práce“ budou analyzovány příslušná zákonná zmocnění (oprávnění), které shora uvedená zákonná norma, tj. „trestní řád“ nabízí pro omezení osobní svobody ze strany místně a věcně příslušného policejního orgánu při výkonu běžné hlídkové činnosti. Mezi tyto oprávnění patří zatčení osoby podle § 69 „trestního řádu“²⁰, zadržení osoby podezřelé podle § 76 „trestního řádu“, podle odstavce prvního, kde je zapotřebí souhlas státního zastupitelství a podle odstavce ze strany kohokoliv, kdo je svědkem protiprávního jednání.²¹

K omezení osobní svobody podle „trestního řádu“ při výkonu služby „PČR“ dochází v situacích, kdy příslušníci „PČR“ přistihnou osobu podezřelou při činu, který má znaky trestného činu a svou činností mu v protiprávním jednání překazít, nebo zamezit v útěku osoby z místa. Existují však situace, kdy se na místě příslušník „PČR“ nebude nacházet a zde může osobu na místě omezit na osobní svobodě kdokoli.

Na rozdíl od omezení osobní svobody podle zákona „o Policii ČR“ má omezení osobní svobody podle „trestního řádu“ formálnější charakter, neboť zásah do práv osob je mnohem závažnější než krátkodobá omezení podle jiných právních předpisů. Zadržení je závažný zásah do práv a svobod, který Český právní řád umožňuje. Pokud omezení není dostatečně odůvodněno, může se osoba, která omezuje dopustit protiprávního jednání.

Začátkem zásahu do osobní svobody osoby začíná plynout zákonem stanovená lhůta v rámci které je potřeba zahájit úkony trestního řízení podle § 158 odst. 3 „trestního řádu“, neboť samotné zadržení osoby podezřelé je neodkladným a neopakovatelným úkonem trestního řízení.

Osobní svobodu, která byla přistižena při činu nebo bezprostředně poté, může omezit podle § 76 odstavec 2 „trestního řádu“ kdokoli, pokud je to důležité pro ke zjištění její totožnosti, k zamezení útoku nebo k zajištění důkazu. Omezená osoba musí být ihned předána příslušníkům „PČR“. Pokud nelze omezenou osobu předat, je třeba to ihned

²⁰ ŠÁMAL, P., *Trestní řád: Komentář*. 6. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2008. s. 501. ISBN 978-80-7400-043-0.

²¹ JELÍNEK J. a kolektiv. *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: Linde, 2007. s. 332. ISBN 978-80-7201-658-7.

příslušníkům „PČR“ oznámit.²² Rozsudkem Nejvyššího soudu České republiky bylo konstatováno, že v tomto ustanovení je zakotveno právo kohokoli omezit osobní svobodu i jiné osoby, a to za zákonem stanovených podmínek. Přiměřené využití takového práva vylučuje neoprávněnost zásahu, i když by jednoznačně došlo k omezení osobní svobody. Zde Nejvyšší soud dovodil, že i když by se žalovaný subjektivně domníval, že se omezený na osobní svobodě dopustil trestné činnosti (ať již vstupem do jeho objektu či slovním, případně fyzickým napadením), protože však - jak bylo mezi účastníky nesporné, totožnost omezeného na osobní svobodě byla omezujícímu dobře známa a nebylo třeba mu zabránit v odchodu, aby došlo k zamezení útěku či zajištění důkazu, nebyl vůbec oprávněn využít uvedeného subjektivního práva daného zákonem, a proto byl zásah žalovaného do osobní svobody žalobce neoprávněný.²³

3.1 Zadržení osoby podezřelé příslušníkem Policie České republiky

Samotné zadržení osoby podezřelé upravuje ustanovení § 76 odst. 1 „trestního řádu“²⁴, jakožto zajišťovacího institutu v rámci trestního řízení je nejpoužívanější oprávnění, kterým příslušníci „PČR“ disponují. Účelem institutu zadržení je zajištění osoby podezřelé, která je přistižena při činu, nebo bezprostředně poté. Podstatou je časově limitované krátkodobé omezení osobní svobody určité osoby ze strany příslušníků „PČR“. K zadržení osoby podezřelé je zapotřebí předchozí souhlas státního zastupitelství. Příslušníci „PČR“ zadržuje v případech, kdy je dán některý z důvodů vazby v naléhavých případech, i když nebylo proti ní zahájeno trestní stíhání. Bez předchozího souhlasu lze osobu podezřelou příslušníky „PČR“ zadržet, jen jestliže věc nesnese odkladu a souhlasu nelze předem dosáhnout.

Od zadržení osoby podezřelé, který je jako úkon trestního řízení procesního, je potřeba odlišovat ustanovení § 26 zákona „o Policii ČR“²⁵ zajištění osoby. Zajištění osoby je bráno jako omezení osobní, lze aplikovat na pachatele méně závažných protiprávních činů, převážně přestupků a jiných správních deliktů, které mají příslušníci

²² FRYŠTÁK, M. a kolektiv, *Trestní právo procesní*. Ostrava: Key Publishing, 2012. s. 50. ISBN 978-80-7418-160-3

²³ DATABÁZE JUDIKÁTŮ, *V právní věci žalobce I. P. B., zastoupeného advokátem, proti žalovanému J. V., zastoupenému advokátkou, o ochranu osobnosti* [online], © 2003 [cit. 2022-03-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.judikaty.info/cz/document/nscr/26814/>>

²⁴ JELÍNEK J. a kolektiv, *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: 2018. s. 315-317. ISBN 978-80-7502-278-3.

²⁵ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 109. ISBN 978-80-7400-543-5.

„PČR“ k dispozici, které nemá procesní charakter. Ačkoliv se oprávnění vymáhá z praxeologického hlediska podobným, či stejným způsobem, nelze je stavět na stejnou rovinu úrovně vstupu do osobní svobody.

Situační příklad č. 1:

Kauzálně lze demonstrovat protiprávní jednání muže, známého recidivisty, kterého se dopustil Praze městské části Modřanech. Demonstrováný dílčí situační příklad vychází z osobní zkušenosti autora této „práce“, při službě u Pohotovostní motorizované jednotky, Krajského ředitelství policie hl. m. Praha (dále jen „PMJ“). Objasnování skutku proběhlo na místě spáchání činu a bylo velice komplikované, neboť se muž před příslušníky „PMJ“ skrýval a po dopadení nemluvil pravdu.

Samotný případ se uskutečnil v nočních hodinách, respektive v brzkých ranních hodinách. Hlídka „PMJ“ byla operačním důstojníkem vyslána prověřit běžné oznámení o možném vloupání do vozidla. Z prvotních informací bylo zřejmé, že oznamovatel uslyšel tříštivou ránu jako by někdo rozbíjel sklo. Situaci nebyla ze strany hlídky „PMJ“ podceňena a vyrazila na místo. Vzhledem k tomu, že informace byly značně kusé, požadovala hlídka od operačního důstojníka o upřesnění informací. Na místo hlídka „PMJ“ dorazila, co v nejkratší době. Ani po příjezdu na místo hlídka „PMJ“ nedostala konkrétnější informace. Hlídka „PMJ“ začala na místě oznámení pátrat po možných indiciích, zda se stalo protiprávní jednání. Přibližně po minutě pátrání bylo nalezeno napadené vozidlo. Jednalo se o dodávkové vozidlo tovární značky Renault Master, bílé barvy a registrační značky 0A0 1122. Toto vozidlo mělo rozbité pravé okénko a ve vozidle chybělo vestavěné autorádio a byla otevřená přihrádka spolujezdce. V tomto případě by bylo záhodno použít policejního psůvoda se služebním psem, avšak ten nebyl k dispozici a jeho příjezd by byl velice zdlouhavý a pachatel by již měl značný náskok. Příslušníci „PMJ“ se rozhodli pátrat po tzv. „horké stopě“ a realizovali prohlídku blízkého okolí.

Po chvíli pátrání příslušníci „PMJ“ na zemi podél křoví našli písemnosti, které náleží k napadenému vozidlu a proto příslušníci „PMJ“ se vydali podél křoví. Asi po 200 metrech v křoví byl nalezen muž, který se choval jako, že spí. Pod tímto mužem se nacházely písemnosti.

Muž byl vyzván k prokázání totožnosti²⁶ a k podání vysvětlení²⁷. Nalezený muž zaujal odmítavý a negativní postoj. Vykazoval všechny známky podnapilosti, což bylo prokázáno i provedenou dechovou zkouškou. Když se podařilo řádně ztotožnit muže, byly mu pokládány otázky, které měly za účel zjištění skutečného důvodu ukrytí muže v křoví zvláště pak, když ležel na písemnostech, později zjištěno, z narušeného vozidla. Muž se ve svých odpovědích neustále pletl a měnil je. Čím více hovořil o tom, že se do vozidla nevloupal, tím více byla hlídka příslušníků „PMJ“ přesvědčena, že má před sebou pachatele protiprávního jednání, spojeného s poškozeným vozidlem i přesto, že muž u sebe neměl odcizené autorádio.

Hlídka příslušníků „PMJ“ se rozhodla osobu podezřelou zajistit podle § 26 odst. 1 písm. f) zákona „o Policii ČR“ a následně jí eskortovat místní oddělení policie (dále jen „MOP“), neboť se jednalo o osobu podezřelou ze spáchání přestupku proti majetku podle § 8 odst. 1 písm. c) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích tím, že si přisvojil věc nálezem bez přivolení oprávněné osoby. Po převozu osoby na „MOP“ dostali příslušníci „PMJ“ informaci od dozorcího útvaru, že osoba, kterou příslušníci „PMJ“ eskortovali a omezili na osobní svobodě dle shora cit. ustanovení je tzv. „zájmová“ a jedná se o známého recidivistu, který se zaměřuje na vloupání do vozidel. Tato informace byla pro hlídku „PMJ“ další indicie, že zachytila a zajistila správnou osobu a nedochází zde k omylu. Následně se podařilo získat od tzv. „dosahového“ státního zástupce předběžný souhlas se zadržením. Při osobní prohlídce podle „trestního řádu“²⁸ byl u již zadrženého nalezen šroubovák, který měl důmyslně ukrytý na svém těle.

Právní aspekty zákroku příslušníků „PMJ“:

Demonstrovaného situačního příkladu je zřejmá právní kvalifikace a to přečin krádež podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., „trestní zákoník“.

Taktické aspekty zákroku příslušníků „PMJ“:

²⁶ ČESKO. Zákon č. 273 Usnesení parlamentu České republiky ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky, § 63 odst. 2 písm. a). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka 91, 77 s. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>>

²⁷ ČESKO. Zákon č. 273 Usnesení parlamentu České republiky ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky, § 61 odst. 1 písm. a). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka 91, 77 s. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>>

²⁸ ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 141 Usnesení Národního shromáždění Československé socialistické republiky ze dne 29. listopadu 1961 o trestním řízení soudním, § 82 odst. 4. In *Sbírka zákonů České republiky*, 1961, částka 66, s. 576. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>>

Autor „práce“ se domnívá, že po vypátrání osoby podezřelé by mohlo následovat tedy generalizované legitimní využití aplikace ustanovení § 76 odst. 1 „trestního řádu“, neboť věc nesnesla odkladu a souhlasu státního zástupce předem nešlo dosáhnout tak, jak vymezuje odst. 1 citovaného zákona. Po eskortě a předání této osoby by místně a věcně příslušný policejní orgán, kterému byla osoba dle § 76 odst. 1 „trestního řádu“ předána, rozhodoval o pokračování zadržení této osoby a vyžadoval dodatečný souhlas státního zástupce, a to i v případě, že se nepodaří podezření policejnímu orgánu prokázat (výsledkem podezřelého a dalšími důkazy) a nebudou dále trvat vazební důvody, propustí na svobodu – což učiní bez zbytečných průtahů. Maximální doba pro zadržení ve smyslu § 76 odst. 1 „trestního řádu“ činí 48 hodin. Měla zde následovat okamžitá aplikace omezení osobní svobody podle § 76 odst. 1 „trestního řádu“, neboť indicií vedoucí k této osobě pachatele trestného činu bylo dostatek. Omezit osobu podle zákona o „Policii ČR“ bylo v tomto případě zbytečné a nelogické. V tomto případě váhavost příslušníků „PMJ“ není zcela na místě a zadržet osobu, dle § 76 odst. 1 citovaného zákona, by bylo zcela legitimní.

Vazební důvody, pro které lze osobu podezřelou zadržet nabízí „trestní řád“ v ustanovení § 67 „trestního řádu“ a to, jak již bylo uvedeno, po předchozím souhlasu státního zastupitelství.²⁹ Jedná se o důvod vazby koluzní, předstižné a útěkový.

Osobní svobodu, která byla přistižena při činu nebo bezprostředně poté, může omezit podle § 76 odstavec 2 „trestního řádu“ kdokoli, pokud je to důležité pro ke zjištění její totožnosti, k zamezení útoku nebo k zajištění důkazu. Omezená osoba musí být ihned předána příslušníkům „PČR“. Pokud nelze omezenou osobu předat, je třeba to ihned příslušníkům „PČR“ oznámit.³⁰

3.1.1 Důvody k zadržení osoby podezřelé

Osobu podezřelou ze spáchání trestného činu může, je-li dán některý z důvodů vazby³¹, příslušníci „PČR“ v naléhavých případech zadržet, i když dosud proti ní nebylo zahájeno trestní stíhání.³² Zadržet ve smyslu § 76 odst. 1 „trestního řádu“ jen se souhlasem státního zástupce. Zadržení provádí policejní orgán, nebo příp. sám státní

²⁹ JELÍNEK J. a kolektiv. *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: 2018. s. 316. ISBN 978-80-7502-278-3.

³⁰ FRYŠTÁK, M. a kolektiv, *Trestní právo procesní*. Ostrava: Key Publishing, 2012. s. 50. ISBN 978-80-7418-160-3

³¹ ŠÁMAL, P., *Trestní řád: Komentář*. 6. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2008. s. 462. ISBN 978-80-7400-043-0.

³² ŠÁMAL, P., *Trestní řád: Komentář*. 6. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2008. s. 1277. ISBN 978-80-7400-043-0.

zástupce s Generální inspekcí bezpečnostních sborů (dále jen „GIBS“), pokud jde o zadržení příslušníka „PČR“. Bez takového souhlasu lze zadržení provést, jen jestliže věc nesnese odkladu a souhlasu předem nelze dosáhnout, zejména byla-li ona osoba přistižena při trestném činu anebo zastížena na útěku nebo jde o naléhavý případ, kdy bez zadržení podezřelého hrozí zmaření nebo ztížení účelu trestního řízení.

Policejní orgán, který zadržení provedl, je povinen osobu vyslechnout, sepsat o tom protokol o zadržení a v něm uvést okolnosti zadržení, zejména místo a přesný čas zadržení, jakož i podstatné důvody zadržení. Doba zadržení nesmí přesáhnout 48 hodin.³³

Osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoli, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned příslušníkům „PČR“; příslušníka ozbrojených sil může též předat nejbližšímu útvaru ozbrojených sil nebo správci posádky. Nelze-li takovou osobu ihned předat, je třeba některému z uvedených orgánů omezení osobní svobody bez odkladu oznámit.

3.1.2 Povinnosti příslušníků „PČR“ po zadržení osoby podezřelé

Po zadržení osoby podezřelé příslušníkem „PČR“ je tento povinen, ihned zadržené osobě sdělit z jakého důvodu je zadržena a tím omezena na osobní svobodě, co je jí kladeno za podezření a poučit o důsledcích jejího jednání. Zadržaná osoba musí být ihned, v souladu s čl. 8 odst. 3, věta druhá Listiny, seznámena s důvody zadržení, stejně jako ve všech případech zákonného omezování osobní svobody. Dále musí být vyslechnuta podle § 76 odst. 3 „trestního řádu“. Poté příslušník „PČR“ informuje nadřízené státní zastupitelství o zadržení osoby podezřelé. Zde se může potup lišit tím způsobem, že v případě zadržení osoby podezřelé na místě činu příslušník „PČR“ konzultuje a navrhuje postup pro trestní stíhání. V těchto případech se povětšinou jedná o trestné činy, které mohou být vedeny po splnění zákonných podmínek ve zkráceném přípravném řízení.³⁴ Pokud je zadržena osoba podezřelá s předchozím souhlasem státního zastupitelství je postup dalšího šetření již dán a v tomto případě se státní zastupitelství informuje o zadržení osoby a okolnostech zadržení. Před samotným provedením výslechu je zadržaná osoba o možnosti přítomnosti právního zástupce,

³³ KRUPKA, V., *Trestní právo procesní*. 2. doplněné vydání. Praha: Armex Publishing, 2005. s. 76. ISBN 80-86795-13-6.

³⁴ ŠÁMAL, P., *Trestní řád: Komentář*. 6. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2008. s. 1446. ISBN 978-80-7400-043-0.

kterého si zvolí a možnosti ve věci nevypovídat, pokud by sobě anebo osobě blízké v přímém pokolení způsobí možnost trestního stíhání.³⁵ a je jí sděleno podezření podle § 179b odstavec 3 „trestního řádu“, nebo je jí sděleno obvinění podle § 160 odstavec 1 „trestního řádu“³⁶. Poté je příslušníkem „PČR“ vyslechnuta. Pakliže nejsou dány důvody vazby, zadržená osoba se po výslechu propustí na svobodu a stíhá se na svobodě. V opačné případě příslušník „PČR“ na návrh státního zastupitelství předává osobu společně se spisovým materiálem k soudu, který rozhodne o vazebním stíhání. Pokud jsou splněny podmínky pro zkrácené přípravné řízení, předá spisový materiál státnímu zastupitelství, který do 14 dnů podá návrh na potrestání³⁷.

3.2 Zatčení osoby

Zatčením si orgány činné v trestním řízení zajišťují přítomnost u výslechu obviněnou osobu, kterou nelze předvolat, předvést nebo zadržet. Zatčení je realizováno příslušníky „PČR“, a to na základě písemného nařízení věcně příslušného soudu, který ho vydá podle § 69 „trestního řádu“. Pakliže je zde dán některý z důvodů vazby a obviněného nelze předvolat, předvést nebo zadržet vydá v přípravném řízení soudce na návrh státního zastupitelství a v řízení před soudem předseda senátu příkaz, aby byl obviněný zatčen. Příkaz zatčení má formu rozhodnutí „*sui generis*“ (svého druhu) a stížnost proti němu samotný zákon nepřipouští.³⁸

V samotném příkazu jsou zaznamenány údaje obviněného a přesný popis osoby, stručný obsah skutku, označení trestného činu, který je ve skutku spatřován a popis přesného důvodu, pro který se příkaz vydává.³⁹

Zatčená osoba má právo zvolit si obhájce, mluvit s ním bez přítomnosti třetí osoby a radit se s ním již v průběhu zatčení. Zatčená osoba má dále právo na své náklady komunikovat prostřednictvím písemných sdělení nebo telefonu s osobou, kterou sama určí, je-li to technicky možné a pokud to okolnosti umožňují, zejména neohrozí-li to dosažení účelu trestního řízení nebo nebrání-li tomu zájem na ochraně

³⁵ ŠÁMAL, P., *Trestní řád: Komentář*. 6. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2008. s. 880-881. ISBN 978-80-7400-043-0.

³⁶ ŠÁMAL, P., *Trestní řád: Komentář*. 6. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2008. s. 1277. ISBN 978-80-7400-043-0

³⁷ FRYŠTÁK, M. a kolektiv, *Trestní právo procesní*. Ostrava: Key Publishing, 2012. s. 162. ISBN 978-80-7418-160-3

³⁸ FRYŠTÁK, M. a kolektiv, *Trestní právo procesní*. Ostrava: Key Publishing, 2012. s. 49. ISBN 978-80-7418-160-3.

³⁹ ŠÁMAL, P., *Trestní řád: Komentář*. 6. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2008. s. 501. ISBN 978-80-7400-043-0.

oběti; tato komunikace podléhá kontrole. Zatčený cizinec má právo, aby byl o jeho zatčení vyrozuměn konzulární úřad státu, jehož je občanem, a právo na komunikaci s tímto konzulárním úřadem. Nemá-li zatčený cizinec dostatek finančních prostředků, komunikace s konzulárním úřadem se mu umožní bezplatně. O těchto právech je třeba zatčenou osobu poučit a poskytnout jí plnou možnost jejich uplatnění.⁴⁰

Zatčení pak realizuje policie, která také musí vypátrat místo pobytu obviněného. Po zatčení ho musí nejpozději do 24 hodin dodat soudu, který nejpozději do dalších 24 hodin od předání musí zatčeného vyslechnout a rozhodnout o vazbě. Jestliže není dodržena kterákoli z těchto dvou lhůt, musí být zatčený propuštěn na svobodu.

Soudce soudu, který příkaz k zatčení vydal, musí obviněného neprodleně vyslechnout, rozhodnout o vazbě a toto rozhodnutí oznámit obviněnému do 24 hodin od doby, kdy byl obviněný dodán na místo výslechu. Provádí-li výslech obviněného výjimečně jiný věcně příslušný soudce, jemuž byl obviněný dodán vzhledem k nepředvídatelným okolnostem, informuje o jeho výsledku soudce soudu, který příkaz k zatčení vydal. Tento soudce po získání informace o výsledku rozhodne o vazbě a své rozhodnutí oznámí prostřednictvím soudce provádějícího výslech obviněnému. Není-li obviněnému rozhodnutí o vazbě oznámeno do 24 hodin od doby, kdy byl dodán na místo výslechu, musí být propuštěn na svobodu. Obviněný má právo požadovat, aby obhájce byl přítomen při jeho výslechu, pokud je v uvedené lhůtě dosažitelný.⁴¹

Obviněného, který byl ve vazebním řízení vzat do vazby, dodají do výkonu vazby příslušníci „PČR“.⁴² Pokud se obviněný zdržuje v cizině, je třeba vydat zatýkácí rozkaz.⁴³

⁴⁰ ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 141 Usnesení Národního shromáždění Československé socialistické republiky ze dne 29. listopadu 1961 o trestním řízení soudním, § 69 odst. 4. In *Sbírka zákonů České republiky*, 1961, částka 66, s. 576. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>>

⁴¹ ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 141 Usnesení Národního shromáždění Československé socialistické republiky ze dne 29. listopadu 1961 o trestním řízení soudním, § 69 odst. 6. In *Sbírka zákonů České republiky*, 1961, částka 66, s. 576. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>>

⁴² ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 141 Usnesení Národního shromáždění Československé socialistické republiky ze dne 29. listopadu 1961 o trestním řízení soudním, § 69 odst. 7. In *Sbírka zákonů České republiky*, 1961, částka 66, s. 576. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>>

⁴³ KRUPKA, V., *Trestní právo procesní*. 2. doplněné vydání. Praha: Armex Publishing, 2005. s. 74. ISBN 80-86795-13-6.

4 Omezení osobní svobody podle zákona o Policii České republiky

Zákon „o Policii ČR“ ve své podstatě zná tři zásadní skupiny omezení osobní svobody osob se kterými příslušníci „PČR“ v největší míře pracují a na základě těchto omezení vstupují do osobních svobod. První z těchto omezení je předvedení osoby. Toto omezení je z nejméně invazivních omezení, které zná zákon „o Policii ČR“. Zákon „o Policii ČR“ zná tři druhy předvedení. První z nich je předvedení k podání vysvětlení, další je předvedení ke zjištění totožnosti a poslední je předvedení pro účely budoucí identifikace. Druhá skupina omezení je zajištění osoby a zajištění cizince. A třetím je nejméně užívané omezení v policejní praxi je připoutání osoby ke vhodnému předmětu.

4.1 Předvedení osoby za záměrem podání vysvětlení

Toto oprávnění je zakotveno v § 61 odstavec 5 zákona „o Policii ČR“. Toto oprávnění umožňuje příslušníkovi „PČR“ předvést osobu, která bez dostatečné omluvy nebo bez závažných důvodů nevyhoví. Je zde zapotřebí říci, že příslušník „PČR“ při vykonávání úkolů policie může požadovat vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu nebo přestupku a jeho pachatele, vypátrání hledané nebo pohřešované osoby anebo věci, nebo přípravu a výkon opatření k zajištění bezpečnosti osoby chráněné podle zákona „o Policii ČR“ nebo podle jiného právního předpisu.⁴⁴ V případě potřeby osobu vyzvat, aby se ve stanovenou dobu po případně bez zbytečného odkladu, je-li to nezbytné nutné, dostavila na určené místo k sepsání úředního záznamu o podání vysvětlení.⁴⁵ Pakliže osoba nevyhoví lze zde uplatnit a využít výše uvedené oprávnění. Smyslem a účelem institutu podání vysvětlení je získávání informací pro další postup při plnění úkolů policie. Toto ustanovení lze využít zejména při šetření přestupků dle § 74 odstavec 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, při získávání poznatků o trestné činnosti podle § 69 zákona „o Policii ČR“⁴⁶, příslušník „PČR“ před zahájením úkonů trestního řízení z vlastní iniciativy nebo na základě podnětu jiné osoby anebo

⁴⁴ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 246. ISBN 978-80-7400-543-5.

⁴⁵ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 246. ISBN 978-80-7400-543-5.

⁴⁶ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 296. ISBN 978-80-7400-543-5.

orgánu za účelem získání poznatků o trestné činnosti vyhledává, odhaluje, a je-li to třeba, i dokumentuje skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin. V rámci věty první je povinen předcházet trestné činnosti, a § 158 odstavec 1 „trestního řádu“, příslušníci „PČR“ jsou povinni na základě vlastních poznatků, trestních oznámení i podnětů jiných osob a orgánů, na jejichž podkladě lze učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu, učinit všechna potřebná šetření a opatření k odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a směřující ke zjištění jeho pachatele. Je povinen činit též nezbytná opatření k předcházení trestné činnosti.⁴⁷

V případě dostavení se k podání vysvětlení na základě výzvy podle odstavce 1, nikoliv podle § 114 zákona „o Policii ČR“, sepíše příslušník „PČR“ o podání vysvětlení úřední záznam, který musí být pořízen bez zbytečného odkladu. Bez zbytečného odkladu nastane zpravidla po provedení úkonu a v době, kdy to okolnosti úkonu umožňují. Lhůta bez zbytečného odkladu přímo neurčuje, v jakém konkrétním časovém okamžiku je třeba konat. Nemusí nutně znamenat, že je třeba konat ihned, na druhou stranu u jakéhokoliv odkladu konání, který nastane, je třeba v každém jednotlivém případě zjistit, zda se nejedná o zbytečný odklad, a to s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu.

Oproti zajištění nelze osobu umístit do policejní cely, jak to umožňuje oprávnění podle § 28 zákona „o Policii ČR“, rovněž jí nelze nasadit prostředek k zamezení prostorové orientace podle § 54 zákona „o Policii ČR“. V souladu se zásadou přiměřenosti je třeba neodkladně sepsat úřední záznam o podaném vysvětlení, a tak bezdůvodně osobu omezovat nad dobu nezbytně nutnou pro dosažení sledovaného účelu. Pakliže osoba využije svého práva a odmítne podat výpověď, nelze jí nadále omezovat na osobní svobodě a je potřeba ihned sepsat do záznamu její odmítnutí a poté ihned propustit na svobodu. Délka omezení je vždy podle specifikace jednotlivých případů. Řádově by měla trvat několik málo hodin.⁴⁸

Podání vysvětlení nesmí být požadováno od osoby, která by tím porušila zákonem stanovenou nebo státem uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže by byla této povinnosti příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má, zproštěna. Osoba může vysvětlení odepřít pouze, pokud by jí sobě nebo osobě blízké, osoba

⁴⁷ ŠÁMAL, P., *Trestní řád: Komentář*. 6. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2008. s. 1194. ISBN 978-80-7400-043-0.

⁴⁸ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 252. ISBN 978-80-7400-543-5.

blízká je podle § 22 zák. č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**občanského zákoníku**“) příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner podle jiného zákona upravujícího registrované partnerství (dále jen „**partner**“); jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní. Má se za to, že osobami blízkými jsou i osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí, způsobila nebezpečí trestního stíhání nebo nebezpečí postihu za přestupek.⁴⁹

Osoba, která se na výzvu dostaví, má nárok na náhradu nutných výdajů a na náhradu ušlého výdělku. Náhradu poskytuje policie. Nárok na náhradu ušlé mzdy nemá ten, který se dostavil ve vlastním zájmu nebo pro své protiprávní jednání. Nárok na náhradu zaniká, pakliže není osobou uplatněna do 7 dní ode dne, kde se na výzvu dostavila. Osoba musí být o nároku na náhradu škody poučena.⁵⁰

Situační příklad č. 2

Pro další obohacení teoreticky orientovaných částí „práce“ lze demonstrovat situační příklad z aplikační veřejnoprávní praxe, kdy policisté z „MOP“ Letňany prověřovali přestupkové jednání osoby, spočívající ve fyzickém napadení poškozeného tak, že podezřelý muž dne 10.2.2019 na parkovací ploše Obchodního centra Letňany na adrese Veselská 663, Praha – Letňany poškozeného vytáhl ze svého vozidla a následně mu uštědřil pět úderů otevřenou dlaní do oblasti spánku, přičemž újma na zdraví nevznikla. Šetřením se podezřelý mu podařilo ztotožnit. Tomuto byla opakovaně doručena Výzva k podání vysvětlení podle § 61 zákona „o Policii ČR“, ke kterému se bez řádné omluvy v ani jednom případě nedostavil. Zpracovatel případu rozhodl o jeho předvedení, neboť se jednalo o důležitou osobu v prověřované události. Předvedení provedli policisté „MOP“ Letňany v ranních hodinách následujícího po vydání rozhodnutí o předvedení.

Právní aspekty situačního příkladu

Ze situačního příkladu je zřejmé, že osoba pachatele se úmyslně vyhýbala konfrontaci s policisty. V tomto jednání lze spatřovat přestupek proti veřejnému pořádku podle § 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

⁴⁹ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 249-251. ISBN 978-80-7400-543-5.

⁵⁰ FILÁK A. a kolektiv. *Zákon o Policii s komentářem*. Praha: POLICE HISTORY, 2009. s. 145. ISBN 978-80-86477-49-7.

(dále jen „o některých přestupcích“), poté v jednání podezřelého byl zjištěn přestupek proti občanskému soužití podle § 7 odst. 1 písm. b) zákona o některých přestupcích.

Taktické aspekty situačního příkladu

Z předvedeného demonstrovaného příkladu je patrné, že podezřelý muž chtěl zůstat v anonymitě, protože nesetřval na místě poté, co napadl poškozeného. Podezřelý se vyhýbal kontaktu s policisty a podle názoru autora „práce“ v tomto případě policisté „MOP“ postupovali správně, protože šlo o důležitou osobu v přestupkovém řízení.

4.2 Předvedení osoby k prokázání totožnosti

Mezi další druh předvedení patří předvedení ke zjištěné totožnosti, které upravuje ustanovení § 63 odstavec 3 zákona „o Policii ČR“. Smyslem institutu prokázání totožnosti je zjištění identity osob, které jsou důležitým pro plnění úkolů policie. Totožností se rozumí souhrn údajů, na jejichž základě lze určit, že se jedná o konkrétní fyzickou osobu. Tímto souhrnem údajů se rozumí jméno, popřípadě jména, příjmení, datum narození a v případě potřeby také adresa trvalého pobytu, adresa místa pobytu nebo adresa bydliště v zahraničí, rodné číslo a státní příslušnost. Rozsah a způsob zjišťování osobních údajů musí být přiměřené účelu zjišťování totožnosti.⁵¹

Poslední věta je odrazem zásady přiměřenosti, neboť není nutné, aby příslušník „PČR“ vždy požadoval prokázání všech uvedených údajů, viz rozsah a způsob zjišťování osobních údajů musí být přiměřené účelu zjišťování totožnosti. Především je potřeba zdůraznit, že občané jsou povinni se podrobit výkonu pravomoci úřední osoby bez ohledu na vlastní názor.

Podle § 114 zákona „o Policii ČR“, také platí, že každý je povinen bez zbytečného odkladu a bezplatně uposlechnout výzvy (pokynu nebo vyhovět žádosti) policie či příslušníka „PČR“, pokud zákon „o Policii ČR“ nebo jiný právní předpis nestanoví jinak. Pokud osoba nesplní či odmítne splnit uvedenou povinnost, může její jednání naplnit zejména skutkovou podstatu přestupku neuposlechnutí výzvy úřední

⁵¹ ŠTEINBACH M., ŠLESINGER R., ZIMMERMANN M., BÍLEK M., HLAVÁČOVÁ K. *Zákon o Policii: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 156. ISBN 978-80-7598-193-6.

osoby při výkonu její pravomoci podle § 5 odst. 1 písm. a) zákona o některých přestupcích.⁵²

Situační příklad č. 3

Další dílčí situační příklad má ambici obohatit teoreticky orientovanou subkapitolu č. 4.2. Dne 22.5.2018 na ulici Modřanská, Praha 4 - Modřany kontrolovala hlídka policistů „PMJ“ vozidlo tov. zn. Škoda Octavia, zelené barvy, neboť řidič tohoto vozidla spáchal přestupek proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu tím, že vozidlo nemělo platnou technickou kontrolu. Policisté vozidlo zastavili a řidiče vyzvali k předložení dokladů potřebných k řízení a provozu vozidla (řidičský průkaz, osvědčení o registraci vozidla a doklad o sjednaném pojištění, tzv. zelenou kartu). Řidič byl značně nervózní a sdělil, že u sebe nemá osobní doklady. Hlídka tedy muže vyzvala k prokázání totožnosti. Muž sdělil nacionále. Provedeným dotazem do policejních evidencí policisté zjistili, že nacionále skutečně patří reálné osobě, avšak fotografie v evidenci neodpovídala aktuální podobě řidiče. Proto následovala série otázek, které směřovali k ověření věrohodnosti sdělených údajů. Řidič byl schopný odpovědět na otázky správně, avšak nedůvěru v policistech nedokázal vyvrátit. Tito využili své oprávnění a řidiče předvedli ke zjištění totožnosti. Při provádění eskorty na oddělení policie se řidič policistů přiznal, že jím sdělené informace jsou jeho bratra a on sám má zákaz řízení a tímto způsobem se snažil vyhnout odpovědnosti.

Právní aspekty situačního příkladu

Řidič se zprvu dopustil přestupku podle § 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o silničním provozu**“). Při předvedení byl policisty „PMJ“ zjištěn trestný čin maření úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 „trestního zákoníku“.

Taktické aspekty situačního příkladu

Z demonstrovaného příkladu je zcela zřejmé, že řidič se snažil využít vizuální podoby se svým bratrem a špatných světelných podmínek, aby se vyhnul odpovědnosti za trestný čin. Autor „práce“ je toho mínění, že kdyby policisté „PMJ“ nebyly tolik

⁵² *Zákony pro lidi, Zákon o některých o přestupcích* [on line], ©2016 [cit. 2021-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251?text=251%2F2016>>.

důslední, nezjistilo by se protiprávní jednání a řidič by v tomto pokračoval stále, dokud by mu neskončil trest zákazu řízení.

4.3 Předvedení za záměrem získávání informací pro účely budoucí identifikace

Další z druhu je předvedení pro účely budoucí identifikace, to znamená, že příslušník „PČR“ je oprávněn osobu předvést, pokud při plnění svých úkolů pro účely budoucí identifikace u osoby obviněné ze spáchání úmyslného trestného činu nebo osoby, které bylo sděleno podezření⁵³ pro spáchání takového činu. Dále osoby ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu⁵⁴, osoby, jíž bylo uloženo ochranné léčení nebo zabezpečovací detence⁵⁵, nebo osoby nalezené, po níž bylo vyhlášeno pátrání a jejíž svéprávnost je omezena, snímat daktyloskopické otisky, zjišťovat tělesné znaky, provádět měření těla, pořizovat obrazové, zvukové a obdobné záznamy a odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení⁵⁶. Je na místě připomenout, že pokud přes odpor osoby nelze úkon provést, je příslušník „PČR“ oprávněn po předchozí marné výzvě tento odpor překonat. Způsob překonání odporu musí být přiměřený intenzitě odporu. Překonat odpor osoby nelze, jde-li o odběr krve nebo jiný obdobný úkon spojený se zásahem do tělesné integrity⁵⁷.

4.4 Zajištění osoby

Institut zajištění osoby spočívá v možnosti příslušníků „PČR“ po dobu nezbytně nutnou omezit svobodu osoby, přičemž zajištění má pořádkový charakter s cílem zamezit jednání, které porušuje veřejný pořádek a bezpečnost. Při zajištění musejí být dodrženy všechny podmínky stanovené v § 24 zákona „o Policii ČR“, který se na zajištění osoby aplikuje subsidiárně, a rovněž musí být dodržena zásada přiměřenosti.

⁵³ ŠÁMAL, P., *Trestní řád: Komentář*. 6. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2008. s. 1456. ISBN 978-80-7400-043-0.

⁵⁴ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 271. ISBN 978-80-7400-543-5.

⁵⁵ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 271. ISBN 978-80-7400-543-5.

⁵⁶ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 271-272. ISBN 978-80-7400-543-5.

⁵⁷ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 272. ISBN 978-80-7400-543-5.

Rada pro lidská práva „OSN“ deklaruje, že zajištění osoby musí být nezbytně nutné a přiměřené ve vztahu ke všem okolnostem případu.

Zajištění osoby nemůže být použito v případě, že existují méně invazivní prostředky k ochraně zájmu, a musí trvat pouze po nezbytně nutnou dobu. I zde je potřeba postupovat v souladu se zásadou přiměřenosti. Zajištění je na rozdíl od zadržení⁵⁸ institutem správního práva a jedná se o jednu z forem správních činností. Svou povahou se může jednat jak o bezprostřední zásah v případě, že osoba klade odpor, tak o faktický pokyn.

Pro bezprostřední zásah a faktický pokyn je společné to, že na základě zákonného zmocnění je oprávněn příslušník „PČR“ zajistit osobu bez předchozího formálního procesu (a to jak soudního, tak správního). Osoba, vůči níž je tento úkon směřován, je povinna pokynu vyhovět bez ohledu na to, že je či není daný úkon v rozporu se zákonem. Správnost postupu příslušníka „PČR“ při zajištění může být přezkoumána ex post na základě upozornění podle § 97 zákona „o Policii ČR“ či může být přezkoumána v řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu ve správním soudnictví. Zajišťovaná osoba musí být řádně poučena, zejména musí jí být sdělen důvod zajištění a musí být poučena o svých právech, a to v jazyce, kterému rozumí. Zajištění osoby by nikdy nemělo být užíváno za účelem jejího potrestání, např. za její nevhodné chování vůči příslušníkům „PČR“. Účelem zajištění osoby může být pouze ochrana jiných zájmů a hodnot chráněných právním řádem České republiky.

Zajištění osoby musí být odlišováno od zadržení, které je institutem trestního práva. Tedy činnosti, u které je nutné postupovat v souladu s trestním řádem, nikoliv zákonem „o Policii ČR“. Pokud se nejedná o institut, který v trestním řádu upraven není, např. prohlídka osoby před vstupem do policejní cely. Osobu podezřelou ze spáchání trestného činu lze zadržet, je-li dán některý z důvodů vazby. Fakticky zajištění a zadržení se, které nesnese odkladu, projevují stejně, a proto jsou příslušníky „PČR“ často zaměňována. Je vhodné taktéž upozornit, že každý příslušník „PČR“ ve službě v případě aplikace institutu zadržení postupuje podle § 76 odstavec 1 „trestního řádu“, a nikoliv podle § 76 odstavec 2 „trestního řádu“. V zákoně „o Policii ČR“, jsou vyjmenovány důvody taxativně. V prvním případě pro aplikaci institutu zajištění je

⁵⁸ ŠÁMAL, P., *Trestní řád: Komentář*. 6. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2008. s. 593. ISBN 978-80-7400-043-0.

skutečnost, že osoba bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek. Musí se jednat o hrozbu bezprostředního použití fyzické síly, to znamená, že v případě, že by příslušník „PČR“ nezasáhl, pravděpodobně by k jejímu použití došlo. Hrozba bezprostředního použití fyzické síly může vyplývat jednak ze slovního projevu osoby a jednak z konkludentního jednání (např. držení nože u krku). Zajištění z tohoto důvodu může být použito i v případě, kdy jsou již život, zdraví a majetek poškozovány.

Situační příklad č. 4

Toto ustanovení lze tematicky obohatit situačním příkladem. Hlídky příslušníků „MOP“ Libeň vyrážela únorové noci roku 2016 do ulice Na hrázi, Praha – Libeň, kde v jednom z bytů docházelo k rušení nočního klidu mužem. Hlídky příslušníků „MOP“ na místě zjistila, že silně podnapilý muž rozbíjí vybavení bytu. Při prověřování případu se agresivita opilého muže vyeskalovala natolik, že vzal z kuchyňské linky nůž, ten si přiložil ke svému krku a zasahujícím příslušníkům „MOP“ sdělil ultimátum, pokud neopustí jeho byt, pořeže se na krku. Příslušníci „MOP“ v tuto chvíli, v souladu s ustanovením § 52 písm. n) zákona „o Policii ČR“, tedy na muže namířili své služební zbraně a začali s mužem vyjednávat. Vyjednávání vyústilo v situaci, kdy příslušníci „MOP“ museli opustit bytovou jednotku bez svých služebních zbraní a bez přenosné radiostanice.

Následně o celé situaci informovali operačního důstojníka, který na místo vyslal posilující hlídky příslušníků „PMJ“ a vozidlo Záchrané služby hl. m. Prahy. Příslušníci „PMJ“ využili situaci a převlékli se za záchranáře. Po smyšlené legendě se jim podařilo přimět opilého muže otevřít vstupní dveře. Tento otevřel, přičemž měl nůž neustále u svého krku. Při komunikaci s mužem se příslušníkům „PMJ“ podařilo v nestřeženém okamžiku ho za užití taseru, použití donucovacího prostředku podle § 52 písm. b) zákona „o Policii ČR“, zpacifikovat a následně omezit na osobní svobodě.

Právní aspekty zákroku hlídky příslušníků „MOP“:

Sebevražda jako taková není trestným činem, ale je zde zřejmé, že opilý muž se dopustil trestného činu vydírání podle § 175 odst. 1 „trestního zákoníku“, neboť pod pohrůžkou násilí nutil jiného, aby něco opominul nebo trpěl a přestupku proti veřejnému pořádku podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona „o některých přestupcích“ tím, že svým hlučným jednáním rušil noční klid.

Taktické aspekty zákroku hlídky příslušníků „MOP“:

Z demonstrovaného příkladu je zcela zřejmé, že komunikace mezi opilým mužem a příslušníky „MOP“ byla vedena nevhodným způsobem, které vyústily v to, že je muž odzbrojil. Autor je toho mínění, že příslušníci „PČR“ neměli přestávat v komunikaci. Jeden měl neustále hovořit s mužem a druhý, který měl při sobě radiostanici, měl informovat operačního důstojníka a ten dle jejich zprávy rozhodnout o vyslání dalších sil a prostředků na místo (zásahová jednotka, vyjednávač, apod.) Zákrok se příslušníkům „MOP“ vymkl kontrole a to i přes to, že nikdo nebyl zraněn.

V případě, že se jednání osoby naplňuje skutkovou podstatu trestného činu, a to i ve fázi přípravy či pokusu, je na místě nikoliv zajištění osoby při činu, nýbrž její zadržení podle trestního řádu. Ačkoliv jednou z podmínek zadržení⁵⁹ je existence některého z důvodů vazby, v případě přistižení osoby při činu, při kterém dochází k bezprostřednímu ohrožení života, zdraní či majetku, lze vždy dovést důvodná obava, že osoba dokoná trestnou činnost či bude opakovat trestnou činnost. Stěžejí lze po příslušnících „PČR“ požadovat přesnou právní kvalifikaci jednání osoby při omezování osobní svobody, které probíhá ve velmi krátkém časovém úseku, zvláště je-li posouzení hraniční. Ostatně zajištění a zadržení na místě se fakticky projevují stejně, a tudíž špatná právní kvalifikace skutku při omezování svobody nebude mít zásadní vliv na práva a oprávněné zájmy osoby. O protiprávní jednání se naopak nejedná v případě sebepoškozování či hrozby sebevraždou.

Bezprostřední hrozba životu, zdraví nebo majetku hrozí také uvedených hodnot v případech střetu dvou antagonistických skupin při shromážděních. Dříve než dojde k zajištění, jsou příslušníci „PČR“ povinni použít mírnějších prostředků k ochraně výše uvedených hodnot, např. přehrazení znesvářených skupin.

Příslušník „PČR“ může zajistit osobu také z důvodu, že v budově útvaru policie úmyslně znečišťuje nebo poškozují majetek anebo slovně uráží příslušníka „PČR“ nebo jinou osobu⁶⁰. Tento důvod nabízí dvě alternativy pro zajištění, které se obě vážou k chování osoby v budově útvaru policie. Tento důvod k zajištění nelze vykládat

⁵⁹ ŠÁMAL, P., *Trestní řád: Komentář*. 6. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2008. s. 593. ISBN 978-80-7400-043-0.

⁶⁰ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 108. ISBN 978-80-7400-543-5.

izolovaně od ústavních zákonů a vyhlášených mezinárodních smluv podle čl. 10 „Ústavy“. Jednou z těchto smluv je Úmluva, která taxativně vymezuje výjimky z práva na svobodu. Důvody pro zajištění osoby definované zákonem „o Policii ČR“ musejí být v souladu s výjimkami z práva na svobodu⁶¹. V této souvislosti lze zvažovat aplikaci omezení osobní svobody proto, aby bylo zaručení splnění povinnosti stanovené zákonem⁶², či omezení svobody, aby se zabránilo šíření alkoholiků a narkomanů⁶³, je-li osoba v budově útvaru policie zároveň pod vlivem alkoholu či jiné návykové látky.

Evropský soud pro lidská práva při aplikaci výjimky uvedené v článku 5 odstavci 1 písmene e) Úmluvy posuzuje, zdali se osoba chová tak, že představuje hrozbu pro zachování veřejného pořádku. Tuto hrozbu zpravidla představuje agresivní a urážlivé chování v budově útvaru policie. Ve vztahu k zaručení povinnosti stanovené zákonem podle článku 5 odstavec 1 písmene e) Úmluvy lze konstatovat, že musí jít o konkrétní povinnost, která tíží dotčenou osobu, a zajištěním se musí sledovat splnění této povinnosti, např. spolupráce s policií prokázání totožnosti osoby. Povinností každé osoby je bezpochyby i neporušovat veřejný pořádek a nedopouštět se protiprávního jednání. Tato povinnost se však stává dostatečně konkrétní až ve chvíli, kdy existuje důvodná obava, že osoba bude v protiprávním jednání pokračovat. Nelze však připustit, aby účel zajištění byl výchovný, respektive že by měl představovat trest za projevy vůči příslušníkům „PČR“ či majetku policie.

Příslušníci „PČR“ taktéž mají možnost osobu zajistit, která má být předvedena podle zvláštního zákona, např. podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**občanský soudní řád**“), „trestního řádu“, zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění zákona č. 413/2005 Sb., (dále jen „**správní řád**“), zákona č. 150/2002 Sb., správní řád soudní (dále jen „**správní řád soudní**“). Předvedení provádí policie např. na požádání soudu v občanském soudním řízení podle § 52 odstavce 2 „občanského soudního řádu“, na požádání správního orgánu ve správním řízení podle § 60 odstavce 2 „správního řádu“, na požádání orgánu činného v trestním řízení podle § 90 odst. 3 „trestního řádu“ či na požádání správního soudu podle § 43 odstavce 2 správního řádu soudního. Předvedení jakožto jeden ze zajišťovacích institutů představuje zásah do osobní svobody, který příslušník „PČR“ realizuje

⁶¹ RADA EVROPY, *Evropská úmluva o ochraně lidských práv* [online], © 1950 [cit. 2021-02-10], Dostupné z WWW < https://www.echr.coe.int/documents/convention_ces.pdf>

⁶² RADA EVROPY, *Evropská úmluva o ochraně lidských práv* [online], © 1950 [cit. 2021-02-10], Dostupné z WWW < https://www.echr.coe.int/documents/convention_ces.pdf>

⁶³ RADA EVROPY, *Evropská úmluva o ochraně lidských práv* [online], © 1950 [cit. 2021-02-10], Dostupné z WWW < https://www.echr.coe.int/documents/convention_ces.pdf>

prostřednictvím zajištění. Znamená to mimo jiné také to, že může být využito oprávnění k použití zajišťovacího prostředku pout a prostředků k zamezení prostorové orientace⁶⁴, ovšem pouze pokud je důvodná obava, že může být ohrožena bezpečnost osob, majetku nebo ochrana veřejného pořádku anebo že se osoba pokusí o útěk, přičemž tato obava musí vyplývat z konkrétních skutkových okolností (např. se jedná o osobu obviněnou ze závažné trestné činnosti či je osoba verbálně agresivní). Předvedení podle jiných procesních předpisů musí být odlišováno od předvedení podle zákona „o Policii ČR“⁶⁵. Při těchto důvodech k předvedení je možné zajistit osobu až ve chvíli, kdy kladla odpor či se pokusila o útěk. Příslušník „PČR“ je povinen při předvedení podle zákona „o Policii ČR“ zkoumat, zda byly splněny podmínky pro předvedení. V případě předvedení podle jiných procesních předpisů není příslušník „PČR“ oprávněn zkoumat podmínky předvedení ani vhodnost či nutnost tohoto zajišťovacího institutu. Za rozhodnutí o předvedení je odpovědný příslušný orgán.

Další z důvodu k zajištění podle zákona „o Policii ČR“ je zajistit osobu, která utekla z výkonu trestu odnětí svobody, z výkonu ochranného léčení, ústavní výchovy, předběžného opatření nebo ochranné výchovy anebo zabezpečovací detence. Osoby zbavené svobody na základě rozhodnutí soudu mají povinnost toto rozhodnutí strpět a v příslušném zabezpečovacím zařízení setrvat. Ve chvíli, kdy osoby z těchto zařízení utečou, je policie nejen oprávněna, ale i povinna osobu vypátrat a do zařízení vrátit, což s sebou přirozeně nese opětovné omezení osobní svobody na základě zajištění. Trest odnětí svobody, ochranné léčení, zabezpečovací detence a ochranná výchova jsou instituty navazující na trestný čin či čin jinak trestný, v případě, že osoba není trestně odpovědná, tedy do věku 15-ti let. Je nutné upozornit, že útěk z výkonu trestu, ze zabezpečovací detence, ochranného léčení nebo ochranné výchovy naplňuje skutkovou podstatu trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání⁶⁶. V případě, že osoba, která utekla, je trestně odpovědná, je na místě užití institutu zadržení, nikoliv zajištění.

Dále může příslušník „PČR“ osobu zajistit a tím omezit, když při předvedení kladla odpor nebo se pokusila o útěk. Předvedení lze realizovat přímo na základě

⁶⁴ ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K., *Zákon o Policii: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. s. 36. ISBN 978-80-7598-193-6.

⁶⁵ ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K., *Zákon o Policii: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. s. 36. ISBN 978-80-7598-193-6.

⁶⁶ ŠÁMAL, P., a kolektiv *Trestní zákoník II, §140-421: Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2010. s. 2908. ISBN 978-80-7400-178-9.

zákona „o Policii ČR“⁶⁷. Při těchto důvodech k předvedení je příslušník „PČR“ povinen zkoumat, zda byly naplněny zákonné podmínky pro tento zásah do osobní svobody. Při aplikaci samotného předvedení není možné využít zajišťovací prostředek pouta⁶⁸ a to ani ve chvíli, kdy příslušník „PČR“ vyhodnotí, že je zde důvodná obava z ohrožení bezpečnosti osob, majetku a ochrany veřejného pořádku. Toto opatření lze využít až ve chvíli, kdy se osoba pokusí o útěk v průběhu předvedení či klade pasivní nebo aktivní odpor. V tomto případě je potřeba nejprve aplikovat institut zajištění, o čemž musí osobu řádně poučit.

Zajistit osobu může příslušník „PČR“ i v případě, že byla přistižena při jednání, které má znaky přestupku, a zároveň musí být dána důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci. Cílem tohoto zajištění je buď zamezení jednání, které porušuje veřejný pořádek a bezpečnost, nebo zajištění řádného objasnění věci. Příslušníci „PČR“ však musejí posuzovat, zdali je zajištění s ohledem na jeho maximální délku pro splnění těchto cílů vůbec účelné.

Za přistižení při činu je dle autorova názoru nutné považovat i přistižení bezprostředně po dokonání činu, je-li evidentní, že se osoba protiprávního jednání dopustila. Kupříkladu přistižena osoba při krádeži je i osoba, která byla po dokonané krádeži přistižena při odnášení odcizené věci do bezpečí. Aby mohla být přistižena při činu, musí svým jednáním začít naplňovat zákonné znaky skutkové podstaty přestupku. Osoba nemusí být přistižena při činu přímo příslušníkem „PČR“, ale může být přistižena rovněž soukromou osobou, např. zaměstnancem bezpečnostní agentury, který příslušníkům „PČR“ oznámí odcizení věci.

Důvodnou obavu z pokračování v protiprávním jednání lze vykládat buď jako hrozbu opakování protiprávního jednání, nebo hrozbu dokonání protiprávního jednání, o něž se osoba pokusila. Tato hrozba však musí být odůvodněna konkrétními skutkovými okolnostmi, např. při rušení nočního klidu osobou nebylo ani na výzvu příslušníka „PČR“ od rušení nočního klidu upuštěno. Zpravidla tak bude tento zajišťovací důvod doprovázen neuposlechnutím výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci⁶⁹. Samotné neuposlechnutí výzvy, jež je přestupkem, by nemělo představovat důvod k zajištění

⁶⁷ ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K., *Zákon o Policii: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. s. 37. ISBN 978-80-7598-193-6.

⁶⁸ ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K., *Zákon o Policii: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. s. 37. ISBN 978-80-7598-193-6.

⁶⁹ *Zákony pro lidi, Zákon o některých o přestupcích* [on line], ©2016 [cit. 2021-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251?text=251%2F2016>>.

osoby, je však důležitým indikátorem skutečnosti, že osoba hodlá pokračovat v protiprávním jednání či hodlá nadále ohrožovat zdraví, život či majetek. Maření řádného objasnění věci znamená, že je zde dáno důvodné podezření, že osoba bude kupříkladu působit na svědky, zničí nebo ukryje podklady prokazující její jednání, nemá stále bydliště, její přítomnost je však nutná k zajištění stop aj.

Situační příklad č. 5:

Pro tematické obohacení této subkapitoly lze demonstrovat situační příklad, kdy zakročující hlídka příslušníků „PČR“ Obvodní hlídkové služby Praha I (dále jen „OHS“) prováděla zákrok proti podnapilému řidiči. Dne 4. července 2016 okolo 05:00 hodin na ulici Krakovská, Praha 1 si hlídka „OHS“ povšimla červeného vozidla tov. zn. Mini Cooper, rz: A12 1122 a v tomto se měl pohybovat opilý řidič. Hlídka „OHS“ vozidlo podle zákona o Silničním provozu zastavila a provedla kontrolu. Při kontrole na přítomnost alkoholu v těle bylo zjištěno, že řidič má 0,62 promile alkoholu v dechu. Zjištěný výsledek hlídka chtěla zadokumentovat, kdy na toto řidič z vozidla vystoupil a začal zakročující příslušníky vulgárně urážet. Vulgárními výrazivem se je snažil přimět k rychlému zpracování dokumentů, aby mohl z místa co nejrychleji odjet. Své počínání si celou dobu nahrává na mobilní přístroj a poté toto video vloží na platformu YouTube.

Právní aspekty zákroku příslušníků „OHS“:

Z dílčího příkladu je zřejmé proti právní jednání. V první řadě se řidič vozidla dopouští přestupku proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu podle § 125c odst. 1 písm. b) zákona „o silničním provozu“, a to porušením ustanovení § 5 odst. 2 písm. b) zákona „o silničním provozu“, tedy řídil vozidlo bezprostředně po požití alkoholického nápoje. Použitím vulgárních výrazů na úkor zakročujících příslušníků „PČR“ se řidič dopustil přestupku proti veřejnému pořádku podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) zákona „o některých přestupcích“ tím, že znevažil postavení úřední osoby při výkonu její pravomoci.

Taktické aspekty zákroku příslušníků „OHS“:

Podle názoru autora „práce“ tak při provádění zákroku příslušníků „OHS“ zde absentuje zákonná výzva podle § 10 odst. 5 zákona „o policii ČR“, nebo výzva podle § 53 odst. 2 zákona „o policii ČR“, nebo podle § 114 zákona „o policii ČR“ je každý povinen výzvu bez zbytečného odkladu a bezplatně uposlechnout, nelze-li účelu výzvy dosáhnout pro odpor osoby je příslušník „PČR“ oprávněn tento odpor překonat. Poté by

bylo zde zcela legitimní použití donucovacích prostředků podle § 54 zákona „o policii ČR“.

Dalším z důvodu k zajištění osoby je zajišťovací důvod, který splývá s důvody pro zadržení podle „trestního řádu“. Osoba není trestně odpovědná a byla přistižena při jednání, které má znaky trestného činu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit jasné objasnění věci⁷⁰. Důvodná obava, že bude v osoba v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit jasné objasnění věci, je rovněž důvodem vazby, pro které lze osobu zadržet podle § 76 „Trestní řád“. Rozdíl je však v osobě, jejíž svoboda má být omezena a která je přistižena nikoliv při trestném činu, ale při činu jinak trestném. Bude se tedy jednat o omezení osobní svobody osoby, která není trestně odpovědná z důvodu věku, nepříčetnosti či nedostatečné mravní a rozumové vyspělosti. Nepříčetnost a dostatečná mravní a rozumová vyspělost je však otázkou poměrně komplikovaného znaleckého zkoumání a příslušníci „PČR“ tuto skutečnost v době zásahu do osobní svobody nemohou předpokládat. Tento zajišťovací důvod se tedy bude aplikovat zpravidla ve vztahu k dětem mladším 15-ti let. Předposlední z důvodů k zajištění příslušníkem „PČR“ osoby je-li nezletilá a je-li to nezbytné pro její návrat do rodičovské nebo jiné obdobné péče jejímu zákonnému zástupci. Při aplikaci tohoto důvodu je příslušník „PČR“ povinen vyhodnotit jednak nezbytnost pro navrácení do rodičovské nebo jiné obdobné péče, jednak skutečnost, zdali se osoba v péči zákonného zástupce nachází. Nezbytnost pro navrácení bude dána tehdy, existuje-li důvodná obava, že je nezletilý v ohrožení života či zdraví. Je-li tedy nezletilý schopen se sám o sebe postarat, má vlastní bydlení, případně příjem, není důvod jej vracet k zákonnému. Zákonným zástupcem nezletilého je kterýkoliv rodič, osvojitel, který přijal nezletilého za vlastní dítě, a poručník, není-li žádný rodič, který má vůči svému dítěti rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu. Zákonným zástupcem naopak není opatrovník, pěstoun či osoba, která má dítě ve svěřenectví.

Poslední z důvodu k zajištění je, když je osoba dopadena na základě pronásledování podle § 92 zákona „o Policii ČR“ prováděném příslušníkem zahraničního bezpečnostního sboru⁷¹. Příslušník zahraničního sboru může za podmínek, v rozsahu a způsobem stanoveným mezinárodní smlouvou vykonávat na území České republiky oprávnění a povinnosti příslušníků „PČR“ podle § 92 zákona „o Policii ČR“.

⁷⁰ ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K., *Zákon o Policii: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. s. 37. ISBN 978-80-7598-193-6.

⁷¹ ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K., *Zákon o Policii: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. s. 38. ISBN 978-80-7598-193-6.

Příslušníci „PČR“ mohou při pronásledování vstoupit na území cizího státu a pokračovat v pronásledování osoby i na území tohoto státu a stejně tak orgány cizího státu mohou při pronásledování vstoupit na území České republiky a pokračovat zde v pronásledování osoby.

Při provádění těchto úkonů na území České republiky jsou orgány cizího státu vázány právním řádem České republiky a pokyny Policie České republiky. Takovou mezinárodní smlouvou je například Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o policejní spolupráci a o změně Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o dodatcích k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních z 20. dubna 1959 a usnadnění jejího používání ze dne 2. února 2000⁷². Tato smlouva v článku 14 stanoví podmínky přeshraničního pronásledování. Pokračovat v pronásledování na území České republiky může příslušník policie Spolkové republiky Německo bez předchozího souhlasu České republiky, jestliže s ohledem na zvláštní naléhavost záležitosti nemohla být Policie České republiky informována předem a nemohla být včas na místě, aby pronásledování převzala. Na žádost pronásledujících příslušníků policie Spolkové republiky Německo zajistí příslušníci „PČR“ pronásledovanou osobu, aby v souladu s vnitrostátními předpisy tohoto smluvního státu zjistili její totožnost a učinili přípustná opatření. Na ujednání těchto smluv se logicky vztahuje tento zajišťovací důvod.

K jednotlivým oprávněním se vztahují i povinnosti příslušníků „PČR“. Příslušník „PČR“ po pominutí důvodu k zajištění osobu neprodleně propustí, nestanoví-li tento zákon jinak. Je-li pro to právní důvod, předá osobu příslušnému orgánu nebo zařízení pro výkon ochranného opatření. Maximální lhůta pro zajištění je 24 hodin od doby zajištění, tuto lhůtu je třeba si vykládat tak, že jejím marným uplynutím musí být zajištěna osoba propuštěna. Příslušník „PČR“ je však povinen v průběhu těchto 24 hodin zkoumat, zdali trvá důvod pro zajištění, přičemž musí osobu bezodkladně propustit v případě, že pomine důvod pro zajištění, například podezření z trestného činu bude rozptýleno. To neplatí v případě zajišťovacích důvodů podle § 26 odstavce 1 písmen c), d) a h) zákona „o Policii ČR“. V případě, že má být osoba předvedena podle jiného právního předpisu, končí zajištění odevzdáním orgánu, který o předvedení

⁷² *Zákony pro lidi, Zákon, kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů [on line], ©2016 [cit. 2021-02-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-48/zneni-20160220#cast1>>.*

požádal. Zajištění také končí navrácením osoby do výkonu trestu odnětí svobody, výkonu ochranného léčení, ústavní výchovy, předběžného opatření, ochranné výchovy anebo do zabezpečovací detence. Propuštění nebude možné ani u nezletilého, kterého je nezbytné navrátit do rodičovské nebo jiné obdobné péče.⁷³

Zajištění osoby může trvat maximálně 24 hodin od okamžiku omezení osobní svobody. Lhůta 24 hodin se počítá od okamžiku zajištění osoby do okamžiku propuštění či předání jinému orgánu či navrácení do rodičovské či jiné obdobné péče. Omezení osobní svobody přitom počíná okamžikem faktického omezení úkonem příslušníkem „PČR“, nikoliv momentem jakéhokoliv pozdějšího rozhodnutí o zajištění. Tyto okamžiky musejí být jednoznačně popsány v úředním záznamu o zajištění. Pokud v průběhu zajištění vyvstanou nové skutečnosti, na jejichž základě je překvalifikován skutek a osoba je zadržena podle § 76 odstavec 1 „trestního řádu“, doba trvání zajišťovacího institutu podle § 26 se nezapočítává do doby 48 hodin podle § 76 odstavec 4 „trestního řádu“.⁷⁴

Dojde-li však k zajištění osoby a nato příslušníci „PČR“ zjistí, že skutek nesprávně právně kvalifikovali, je nutné dobu zajištění do lhůty 48 hodin započítat. Nesprávnou aplikaci institutu zajištění nelze přičítat k tíži osoby omezené na osobní svobodě prodloužením maximální lhůty. Výjimkou z 24hodinové lhůty je zajištění osoby při pronásledování příslušníkem zahraničního bezpečnostního sboru, které nesmí trvat déle než šest hodin, ledaže Policie České republiky obdrží před uplynutím této lhůty žádost o omezení na svobodě za účelem vydání nebo předání. Hodiny mezi půlnocí a devátou hodinou ranní se nezapočítávají. Tato výjimka je stanovena s ohledem na znění jednotlivých mezinárodních smluv.⁷⁵

Je-li zajištěn nezletilý nebo osoba, která není trestně odpovědná (zejména se bude jednat o osobu, jejíž svéprávnost byla omezena), je policie povinna z vlastní iniciativy a bez zbytečného odkladu vyrozumět jejího zákonného zástupce nebo opatrovníka nebo školské anebo výchovné zařízení, ze kterého osoba utekla, nebo jiné obdobné zařízení, ve kterém je tato osoba umístěna na základě rozhodnutí soudu anebo

⁷³ ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K., *Zákon o Policii: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. s. 39. ISBN 978-80-7598-193-6.

⁷⁴ ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K., *Zákon o Policii: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. s. 40. ISBN 978-80-7598-193-6.

⁷⁵ ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K., *Zákon o Policii: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. s. 40-41. ISBN 978-80-7598-193-6.

na základě souhlasu zákonných zástupců anebo opatrovníka, ale rovněž orgán sociálně-právní ochrany dětí podle § 24 odstavec 2 zákona „o Policii ČR“.⁷⁶

Zákonný zástupce, opatrovník nebo uvedené zařízení jsou povinni bez zbytečného odkladu zajistit odvoz nezletilého nebo osoby, která není trestně odpovědná, výchově, o které je rozhodováno soudem tehdy, nemůže-li o dítě osobně pečovat z útvaru, v němž je osoba zajištěna. Zákon neřeší situaci, kdy je osoba v trvalé péči jiné osoby, ačkoliv zákonným zůstává rodič nezletilého. Tak je tomu při náhradní žádný z rodičů. V tomto případě by měla být informována osoba, v jejíž péči se dítě nachází, ačkoliv tyto osoby nebudou mít povinnost hradit náklady spojené s jejich přepravou. Opatrovník je mimo jiné jmenován nezletilcům při omezení rodičovské odpovědnosti, popřípadě při omezení výkonu rodičovské odpovědnosti, které je vysloveno soudem v případě, že rodič nevykonává řádně povinnosti, kterému z rodičovské odpovědnosti vyplývají. Podle povahy práv a povinností, jichž se omezení týká, je nutné posoudit, zdali informovat zákonného zástupce, či opatrovníka. Jakkoliv je zřejmé, že zákonná úprava nestanoví přesnou lhůtu, ve které jsou zákonný zástupce, opatrovník nebo zařízení povinni převzít zajištěné nezletilé osoby nebo osoby, které nejsou trestně odpovědné, aby nemuseli hradit náklady spojené s jejich přepravou, je pojem bezodkladnost nutno vykládat v souladu s obvyklým používáním tohoto slova, tedy okamžitě, bez prodlení. Bezodkladnost není splněna tehdy, pakliže zákonný zástupce, opatrovník či zařízení schopni odvézt nezletilého či osobu, která není trestně odpovědná, až následující den.⁷⁷

Príslušník „PČR“ má zákonem stanovenou povinnost sepsat o zajištění úřední záznam. V tomto dokumentu musí být zaznamenán přesný okamžik zajištění a propuštění osoby ze zajištění, případně jiného způsobu ukončení zajištění. Záznam o poučení zajištěné osoby o jejích právech. Osoba musí být seznámena s důvodem zajištění, případně zdali bylo použito pout nebo prostředku k zamezení prostorové orientace podle § 54 zákona „o Policii ČR“. Při použití pout, v čem spočívala důvodná obava, že může být ohrožena bezpečnost osob, majetku nebo ochrana veřejného pořádku anebo že se osoba pokusí o útěk.⁷⁸

⁷⁶ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 99-100. ISBN 978-80-7400-543-5.

⁷⁷ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 101. ISBN 978-80-7400-543-5.

⁷⁸ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 101-102. ISBN 978-80-7400-543-5.

4.5 Zajištění cizince

Cílem zajištění cizince podle ustanovení § 27 zákona „o Policii ČR“ je poskytnout příslušníkům „PČR“ pravomoc krátkodobě omezit na svobodě cizince, u kterého jsou dány důvody pro správní vyhoštění nebo ukončení pobytu za účelem jeho předání orgánu příslušnému k tomuto rozhodnutí. Cizincem se v tomto případě rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, a to včetně občana Evropské unie. Zajištění cizince funguje jako institut, který umožňuje krátkodobě omezit na svobodě cizince, aby se případně mohl dostat do režimu zajištění podle cizineckého zákona⁷⁹, případně do režimu zajištění podle azylového zákona.⁸⁰ Při zajištění cizince musejí být dodrženy všechny podmínky stanovené § 24 zákona „o Policii ČR“, který se na zajištění osoby aplikuje subsidiárně, a rovněž musí být dodržena zásada přiměřenosti. Rada pro lidská práva „OSN“ deklaruje, že zajištění musí být nezbytně nutné a přiměřené ve vztahu ke všem okolnostem případu. Zajištění nemůže být v případě, že existují méně invazivní prostředky k ochraně chráněného zájmu, a musí trvat pouze po nezbytně nutnou dobu. Zatímco zajištění cizince podle ustanovení § 27 zákona „o Policii ČR“ je bezprostředním zásahem, zajištění cizince podle cizineckého zákona je správním rozhodnutím, které vydává Ředitelství služby cizinecké policie, inspektorát na mezinárodním letišti a odbor cizinecké policie v postavení správního orgánu na základě správního řízení. Zajištění cizince může jakýkoliv příslušník „PČR“, nejen takový, který je zařazený ve službě cizinecké policie. Důvody k aplikaci institutu zajištění cizince jsou stanoveny zákonem taxativně⁸¹ a nelze je za žádných okolností rozšiřovat.

Prvním důvodem k zajištění cizince je skutečnost, že se cizinec dopustil jednání, pro které lze pobyt na území České republiky ukončit nebo zahájit řízení o správním vyhoštění. Přičemž správním vyhoštěním se rozumí ukončení pobytu cizince z přechodného pobytu na území České republiky nebo cizince s povolením trvalého pobytu, které je spojeno se stanovením doby k vycestování z území a doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území (u cizinců ze třetích zemí se vztahuje zákaz vstupu na území Evropské unie, u občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků platí

⁷⁹ VLČKOVÁ, A. *Zákon o pobytu cizinců na území České republiky a související předpisy*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2003. s. 170-171. ISBN 80-7317-024-8.

⁸⁰ KOSAŘ, D. a kolektiv. *Zákon o azylu: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. s. 412. ISBN 978-80-7357-476-5.

⁸¹ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 117. ISBN 978-80-7400-543-5.

zákaz vstupu pouze na území České republiky).⁸² O správním vyhoštění rozhoduje zpravidla v prvním stupni odbor cizinecké policie v postavení správního orgánu a ve druhém stupni Ředitelství služby cizinecké policie v postavení odvolacího orgánu. Jednání, pro které lze zahájit řízení o správním vyhoštění, je například jednání, které představuje důvodné nebezpečí, že by cizinec mohl při pobytu na našem území závažným způsobem narušit veřejný pořádek, nebo v případě, že cizinec opakovaně úmyslně porušuje právní předpisy. Méně závažným jednáním, pro které lze zahájit řízení o správním vyhoštění, je například prokázání se neplatným či padělaným cestovním dokladem, vykonávání zaměstnání, pro které nemá povolení či úmyslné nepravdivé uvádění skutečností správnímu orgánu v úmyslu ovlivnit jeho rozhodnutí. Policie může rozhodnout i o správním vyhoštění cizince, který požádal Českou republiku o mezinárodní ochranu či o poskytnutí dočasné ochrany, pouze s tím rozdílem, že toto rozhodnutí bude vykonatelné až okamžikem rozhodnutí o neudělení ochrany. Policie České republiky či Ministerstvo vnitra ukončuje pobyt na území České republiky cizinci vydáním příslušného správního rozhodnutí nebo udělením výjezdního příkazu za jednání, které je podrobně rozepsáno v cizineckém zákoně ve vztahu k jednotlivým formám pobytů cizince.⁸³

Policie může zajistit i cizince, s nímž bylo zahájeno řízení o správním vyhoštění, když příslušník „PČR“ zjistí důvod pro zajištění cizince podle § 124 „cizineckého zákona“. Musí se jednat o cizince staršího 15 let, u něhož nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud existuje nebezpečí, že by mohl ohrozit bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek, že by mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, závažným způsobem povinnost uloženou mu rozhodnutím o uložení zvláštního opatření za účelem vycestování nebo je evidován v informačním systému smluvních států. Zajištění podle tohoto ustanovení trvá do doby, než je vydáno správní rozhodnutí o zajištění podle § 124 odstavec 2 „cizineckého zákona“, případně uplynutím 48hodinové lhůty.⁸⁴ Dalším důvodem k zajištění je skutečnost, že cizinec má být podle vykonatelného rozhodnutí vyhoštěn, ovšem v době stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění nevycestoval z území. Rozdílem oproti zajištění podle písmene b) je to, že v tomto případě je

⁸² ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K., *Zákon o Policii: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. s. 44. ISBN 978-80-7598-193-6.

⁸³ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 117. ISBN 978-80-7400-543-5.

⁸⁴ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 117. ISBN 978-80-7400-543-5.

rozhodnutí o správním vyhoštění již vykonatelné.⁸⁵ Poslední z důvodů k zajištění cizince, z praxe velmi často používaným, je oprávnění zajistit cizince tehdy, existuje-li důvod domnívat se, že cizinec vstoupil na naše území neoprávněně nebo zde neoprávněně pobývá.⁸⁶ Podmínky vstupu na území a provádění hraniční kontroly stanoví nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský kodex). Cizinec na naše území vstoupí neoprávněně, překročil-li vnější hranici Evropské unie jinak než přes hraniční přechod během stanovené provozní doby.

Neoprávněně vstoupí na naše území také cizinec, jenž prošel přes hraniční přechod, ale použil k tomu neplatný, padělaný nebo odcizený cestovní doklad, vízum, povolení k pobytu či je veden v Schengenském informačním systému jako osoba, jíž měl být odepřen vstup. Neoprávněně pobývá na území České republiky cizinec, který není osobou požívající práva volného pohybu, nedisponuje patřičným povolením k pobytu či vízem a zároveň nepožádal o udělení mezinárodní ochrany a oprávnění k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany na území či nepobývá na území na základě již uděleného oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany.⁸⁷

Príslušníci „PČR“, kteří zajistili cizince podle § 27 zákona „o Policii ČR“, mají povinnost bez zbytečného odkladu, maximálně do 24 hodin, informovat orgán, který rozhoduje o ukončení pobytu cizince na území České republiky nebo o jeho správním vyhoštění, jinak musejí cizince propustit. Věcnou působnost jednotlivých orgánů k rozhodování ve věcech pobytu cizinců na území České republiky stanoví cizinecký zákon. Orgánem, který rozhoduje o ukončení pobytu cizince, je Ředitelství služby cizinecké policie, příslušný odbor cizinecké policie krajského ředitelství policie či Ministerstvo vnitra, které na příklad přísluší rušit platnost víza nad 90 dnů či povolení k dlouhodobému pobytu.⁸⁸

Jakmile příslušník „PČR“ informuje Ředitelství služby cizinecké policie, počíná mu běžet prodloužená lhůta, která trvá až do doby, kdy tento orgán cizinci doručí rozhodnutí o ukončení pobytu nebo než uplyne 48 hodin od omezení osobní svobody

⁸⁵ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 117. ISBN 978-80-7400-543-5.

⁸⁶ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 117. ISBN 978-80-7400-543-5.

⁸⁷ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 117-118. ISBN 978-80-7400-543-5.

⁸⁸ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 118. ISBN 978-80-7400-543-5.

cizince (podle toho, která skutečnost nastane dříve). Po doručení rozhodnutí o ukončení pobytu nebo sdělení o zahájení řízení o správním vyhoštění lze cizince omezit na svobodě podle § 124 a následujících cizineckého zákona. Pokud nejsou dány důvody pro zajištění podle § 124 a následujících cizineckého zákona, musí příslušník „PČR“ po doručení rozhodnutí o ukončení pobytu nebo po uplynutí 48 hodin od omezení jeho svobody cizince propustit.⁸⁹

Situační příklad č. 6

Téma zajištění cizince lze tematicky obohatit o situační příklad z praxe policistů „MOP“ Letňany. V nočních hodinách dne 20.8.2018 byla hlídka policistů „MOP“ vyslána na autobusovou zastávku Metro Letňany, kde se má nacházet osoba, která byla kontrolována Městskou policií hl. m. Prahy (dále jen „MP Praha“) a tito mu neměli vrátit doklad totožnosti a z místa odejít. Po příjezdu na místo se k policistům přihlásil oznamovatel, který o sobě sdělil, že se jedná o občana Ukrajiny a před chvílí ho kontrolovali strážníci „MP Praha“. Tito mu po ukončení kontroly nevrátili cestovní pas a z místa odešli do vestibulu metra Letňany. Vzhledem k tomu, že již bylo po půlnoci a vestibul metra zaměstnanci Dopravního podniku hl. m. Prahy na noc uzavírají, začalo se vysvětlení muže jevit jako nesmyslné. I přes to však policisté ověřovali, zda strážníci opravu nekontrolovali oznamovatele. Operační důstojník „MP Praha“ policistům sdělil, že nikdo ze službu konajících strážníků „MP Praha“ cizince nekontroloval, rovněž GPS signály z radiostanic strážníků nezaznamenali pohyb v okolí metra za poslední 2 hodiny. Policisté tedy zjistili, že cizinec nehovoří pravdu a protože nacionále, které uvedl ke své osobě, neodpovídali žádné osobě, byl zajištěn podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona „o Policii ČR“, neboť vznikla obava, že se na území ČR dostal neoprávněně.

O zjištěných informacích byl policisty informován operační důstojník a osoba byla eskortována na „MOP“ ke zjištění totožnosti. Na oddělení muž neustále nebyl schopen sdělit své nacionále, nebyl schopen je ani napsat na papír, neboť byl zjevně pod vlivem alkoholu, přítomnost alkoholu v těle byla prokázána provedenou dechovou zkouškou alkotesterem, byla policisty přivolána hlídka cizinecké policie k provedení identifikačních úkonů, ke zjištění totožnosti cizince. Protože cizinec byl omezen na osobní svobodě byla mu provedena prohlídka na zbraň podle § 35 zákona „o Policii ČR“, při které byl u něho nalezen doklad totožnosti, a to cestovní pas s cestovním

⁸⁹ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 119. ISBN 978-80-7400-543-5.

vízem, vystaveným Polskou republikou. Tedy policisté zjistili, že se cizinec na území ČR pohybuje oprávněně a tímto způsobem si krátil dlouhou chvíli při čekání na autobus.

Právní aspekty situačního příkladu

V tomto případě bylo policisty „MOP“ využito oprávnění ke zjištění totožnosti podle § 63 odst. 2 písm. j) zákona „o Policii ČR“, neboť po cizinci požadovali vysvětlení. Protože se řádně nedařilo osobu ztotožnit, využili své oprávnění a muže zajistili podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona „o Policii ČR“, protože byl důvod se domnívat, že cizinec neoprávněně vstoupil na území ČR nebo zde neoprávněně pobývá. Protože dechová zkouška prokázala přítomnost alkoholu v těle, bylo tedy zjištěn přestupek podle § 35 odst. 1 písm. n) zák. č. 65/2017 Sb., na úseku ochrany zdraví tím, že ve stavu zjevně pod vlivem alkoholu vstoupil na místo, na které je podle stejného zákona vstup zakázán

Taktické aspekty situačního příkladu

Z taktického hlediska se autor „práce“ domnívá, že i když policisté se snažili zasahovat do práv cizince co nejméně, prohlídka na zbraň měla být provedena na místě autobusové zastávky, při které by se podařilo najít doklad totožnosti a zajištění osoby by nebylo potřeba.

4.6 Připoutání osoby k vhodnému předmětu

Jedním z nejméně častým omezením osobní svobody podle zákona „o Policii ČR“ je připoutání osoby. Příslušník „PČR“ je oprávněn omezit možnost volného pohybu osoby, která fyzicky napadá příslušníka „PČR“ nebo jinou osobu, ohrožuje vlastní život, poškozujíc majetek nebo se pokusí o útěk, připoutáním k vhodnému předmětu, zejména pomocí pout. Omezení musí být ukončeno v okamžiku, kdy je zřejmé, že osoba jednání, pro níž byla připoutána, nebude opakovat, nejdéle však po uplynutí 2 hodin od okamžiku připoutání.⁹⁰

Připoutání je dle důvodové zprávy podmíněno chováním osoby, kterou je potřeba pro její nebezpečné chování nebo jednání omezit na svobodě. Příslušník „PČR“ je oprávněn omezit volný pohyb osoby omezené na osobní svobodě připoutáním

⁹⁰ VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 102. ISBN 978-80-7400-543-5.

k vhodnému předmětu v souladu se zásadou přiměřenosti⁹¹ je připoutání osoby možné pouze ve zcela nezbytných případech. V policejní cele lze osoby poutat pouze tehdy, chovají-li se velmi rozrušeně nebo vysoce násilným způsobem. Použití omezovacích prostředků na osobě již umístěné v policejní cele, tedy v bezpečném prostředí, může být odůvodněno pouze ve výjimečných okolnostech.⁹² Obzvláště důkladně by mělo být připoutání posuzováno v případě poškozování majetku. Podrobné odůvodnění připoutání, by mělo být součástí příslušného úředního záznamu, které může významnou měrou domoci policii při obhajování postupu příslušníka „PČR“ u lidskoprávních institucí. V tomto odůvodnění by mělo zaznít, proč připoutání bylo nezbytné, včetně uvedení konkrétních okolností, které k připoutání vedly a z jakého důvodu nebylo možné použít šetrnější prostředky.

Přiměřenost postupu se taktéž vztahuje ke způsobu připoutání. Osoba by neměla být připoutána např. ke kovovým úchytům, které jsou zakázány. Rovněž by neměla být spoutána v nepřirozené poloze s rukama vzhůru, nebo spoutána na nohou. V případě, že je osoba zcela nezvladatelná je vhodné přivolat lékaře a postupovat v souladu s jeho stanoviskem.

Možnost osoby připoutat je omezena na maximální dobu dvou hodin. To neznamená, že musí být připoutána po celou dobu dvou hodin automaticky. Zde je potřeba v době připoutání průběžně hodnotit, zda důvody pro připoutání jsou stále aktuální a trvají. Pokud, už důvody pominuly je příslušník „PČR“ povinen připoutání ihned ukončit, viz co nejvíce šetřit život a zdraví osob proti kterým zakročuje. Pokud osoba by se po ukončení připoutání opětovně dopustila vysoce násilného chování naplňující důvody, je možné po opětovném poučení ji připoutat znovu, přičemž započíná tzv. „nová“ lhůta dvou hodin. Ta nezačíná opětovně pokud dojde k přepoutání.

⁹¹ ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K., *Zákon o Policii: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. s. 31. ISBN 978-80-7598-193-6.

⁹² DATABÁZE VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA, *Věc Kummer proti České republice* [online], © 2013 [cit. 2021-02-11]. Dostupné z WWW: <http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/WebSearch/C2A22B1A15588041C1257D1D002FDDE0?openDocument&Highlight=0>

5 Kvalitativní empirické šetření zkoumané tematické oblasti

Řízené rozhovory byly provedeny se dvěma příslušníky „PČR“, kteří jsou zařazeni u Pohotovostní motorizované jednotky hl. m. Prahy. Jedná se o zkušené příslušníky „PČR“ s dlouholetou praxí. Rozhovory mají nabídnout pohled na problematiku omezení osobní svobody ze strany osob přistižených na místě činu, přičemž jsou zaměřeny na konkrétní případy z jejich policejní praxe, při kterých nebyla od prvopočátku jasná právní kvalifikace, jedná se o hraniční případy a bylo zapotřebí prošetření a na základě zjištěných informací stanovit právní kvalifikaci ve vztahu ke zkoumanému tématu, relevance legitimního využívání oprávnění omezení osobní svobody. Rozhovory byly vedené polo strukturovaným způsobem a mají ambici nabídnout různý pohled na stejnou problematiku. Otázky k rozhovorům byly voleny pečlivě tak, aby obsáhly řešenou problematiku a nabídly pohled různých příslušníků „PČR“ na stejnou problematiku. Rozhovory, vedl autor „práce“ osobně a respondentům byla zaručena anonymita. Rozhovory byly provedeny dobrovolně.

5.1 Rozhovor s příslušníkem „PČR“ Pohotovostní motorizované jednotky

První rozhovor je s příslušníkem „PČR“ pohotovostní motorizované jednotky Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy, služebně zařazeného jako vrchní asistent, věk 38 let, délka služby 12 let, délka služby u „PMJ“ 10 let.

Můžete mě seznámit co je náplní Vaší služby u „PMJ“?

Jakožto příslušník „PČR“, který je zařazený u pořádkové policie by se dalo říct jednoduše, že náplní mojí práce je dohlížet na veřejný pořádek. Není to však jediná oblast, kterým se útvar „PMJ“ zabývá. V názvu naší jednotky je slovo pohotovostní, to znamená, že jsme během služby neustále v pohotovosti při hlídkové činnosti ve svěřeném obvodě. Naším úkolem je předcházet trestné činnosti jako takové a dále reagovat na tísňové volání našich spoluobčanů, v případě nutnosti a akutnosti případu zakročovat proti nebezpečným pachatelům, kteří jakýmkoliv způsobem ohrožují život, nebo zdraví lidí v našem hlavním městě. Dále se věnujeme pátrání po osobách, dohlížíme na bezpečnost a plynulost silničního provozu, náš útvar vypomáhá při ochraně Pražského hradu a v dobách mimořádných pomáháme v podstatě s čímkoliv. Když byly povodně, byl náš útvar nasazen na uzávěrách, anebo jsme dohlíželi na to, aby

se v postižených oblastech nerabovalo. V současné době kromě naší běžné práce pomáháme s transportem nakažených osob, kdy doprovázíme velkoobjemové sanitní vozy do nemocničních zařízení.

Jak často využíváte své oprávnění a omezujete osobní svobodu osob, přistižených při protiprávním jednání?

Tohle nejde takto snadno paušalizovat. Já jakožto příslušník „PČR“ se snažím s každou osobou domluvit a dostat osobu do takového stádia, abychom nemuseli přejít do vynucování povinnosti. Jsou však případy, kdy to nelze a je potřeba omezit osobní svobodu osoby, nebo dokonce jí k tomu přinutit. Současná doba tomu moc nepřispívá, v podstatě každý se snaží zakročujícího příslušníka „PČR“ zdiskreditovat a jeho jednání si nahrává na mobilní telefon. Tuto nahrávku vkládá na internet a sociální sítě se bulvárním titulkem, který dehonestuje příslušníka „PČR“ a už se potom neřeší, že tento dotyčný je pachatelem nějakého protiprávního jednání.

Můžete mi popsat nějaký případ, při kterém nebyla od počátku zřejmá právní kvalifikace?

Takový mě napadá, byl letní podvečer. S kolegou jsme měli denní službu do 18:00 hodin. Cirka hodinu před ukončením služby jsme se s kolegou rozhodli projet okolí Pražského hradu. V ulici Úvoz jsme si povšimli vozidla, které stojí v zákazu zastavení. Protože provoz byl takřka nulový, rozhodl jsem se řidiče slovně upozornit na tuto skutečnost. Proto jsem zastavil vedle špatně parkujícího vozidla a šel jsem řidiči vysvětlit nastalou situaci. Při komunikaci s řidičem bylo patrné, že se jedná o arogantní osobu a rozhovor ukončil prokázáním příslušnosti k vězeňské službě České republiky, a to předložením služebního průkazu. Vzhledem k tomu, že jednání tohoto muže bylo přinejmenším nekolegiální, požádal jsem ho o opětovné předložení průkazu s tím, abych si mohl zapsat služební číslo. Číslo jsem si opsal a operačního důstojníka jsem požádal, aby mi zjistil informace k příslušníkovi. Po chvilce nám operační důstojník sděluje, že průkaz je vedený jako ztracený a osoba, která se za příslušníka, vydává, nikdy u Vězeňské služby České republiky nepracovala. Při bližším ohledání jsme zjistili, že průkaz je z boku přelepený stříbrnou páskou. Po těchto zjištěních jsem se muže ptal, zda je schopný mi toto vysvětlit. Po chvilce zapírání se muž přiznal, že průkaz našel a upravil si ho vlastní fotkou. V tuto chvíli jsme s kolegou nebyli schopni určit právní kvalifikaci. Muže jsme zajistili podle zákona o Policii České republiky a eskortovali ho

na „MOP“ Malá strana, kde jsme museli odpovědět, zda je průkaz příslušníka vězeňské služby České republiky veřejná listina? V tomto případě si nebyl jistý ani „dosahový“ státní zástupce. Vzhledem k večerním hodinám, nám na tuto otázku z vězeňské služby nebyl schopen nikdo relevantně odpovědět, a tak se zajištění jeví jako nejlepší varianta pro náš případ.

Jak dopadl tento případ?

Abych se přiznal, vůbec netuším, jak tento případ dopadl. Neměl jsem příležitost se na to zeptat. Předpokládám však, že kdyby se věc kvalifikovala jako trestný čin tak by mě s kolegou předvolali k výslechu a tam bychom se dozvěděli přesnou právní kvalifikaci. K tomu nedošlo, takže si myslím, že se věc uložila bez nějakého opatření.

Kdybyste se dostal do podobné situace opět, jak byste postupoval?

Od tohoto případu, už utekla nějaká doba. To znamená, že bych postupoval úplně jinak. Především bych nedal na rady nadřízených, kteří se v některých případech omezení osobní svobody osob snaží zjednodušit a tím pádem zbytečně a nedůvodně omezovat. V současné chvíli bych takového pachatele vyzval, aby mě následoval na „MOP“, předal bych všechny zjištěné skutečnosti a kolegové by dělali, co by uznali za vhodné. Já jakožto prvosledová hlídka nemusím striktně kvalifikovat činy na místě. Tedy bych se snažil věc vyřešit cestou nejmenšího odporu.

5.2 Rozhovor s příslušníkem „PČR“ Pohotovostní motorizované jednotky

I druhý rozhovor je s příslušníkem „PČR“ z Pohotovostní motorizované jednotky Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy. Jedná se o příslušníka „PČR“, který je ve službě 6 let a je mu 32 let a je služebně zařazen jako asistent.

Mohl byste mi říct, co obnáší náplň Vašeho zaměstnání?

Naše práce u Pohotovostní motorizované jednotky je velice rozmanitá. Můžeme dělat ve službě v podstatě cokoliv. Můžeme pátrat po odcizených autech, hledaných, nebo pohřešovaných lidech, prolézat tzv. „squaty“ a kontrolovat závadové osoby, nebo se věnovat dohledem nad silničním provozem a hledat zde pachatele trestných činů, nebo přestupků a v ne poslední řadě reagovat na tísň.

Jak často využíváte své oprávnění a omezujete osobní svobodu osob, přistižených při protiprávním jednání?

V podstatě každou službu dokážeme s kolegou někoho omezit na osobní svobodě, protože ho přistihneme u nějakého protiprávního jednání. Každý den se po našem hlavním městě pohybují osoby, které se dopustily protiprávního jednání. Pokaždé, když přistihneme při řízení osobu, která tam nemá co dělat tak jí nějakým způsobem omezujeme. Řidiče pod vlivem omamných a psychotropních látek, nebo se zákazem řízení zadržujeme podle § 76 odst. 1 „trestního řádu“. Řidiče, kteří nikdy nevlastnili řidičské oprávnění, zajišťujeme podle § 26 odst. 1 písm. f) zákona „o Policii ČR“.

Takto postupujete u každé osoby, která spáchala protiprávní čin?

Ano, takto postupujeme u každé osoby. U každého řidiče pod vlivem alkoholu, nebo omamné a psychotropní látky existují důvody vazby a to, že ve své protiprávní jednání dokončí anebo budou v něm pokračovat. Pachatelé přistižení při přestupkovém jednání většinou maří řádné objasnění věci, a tedy zde je důvod pro jeho zajištění.

Nezdá se Vám takovéto prosazování dodržování zákonů značně přímočaré?

To si nemyslím, pakliže tam jsou nějaké důvody tak s mým kolegou svého oprávnění využijeme a omezíme osobu na osobní svobodě.

Můžete mi popsat nějaký případ, při kterém nebyla od počátku zřejmá právní kvalifikace?

Myslím si, že takový případ jsem měl. Jednalo se o to, že nám ujíždělo vozidlo. Jednou v noci jsme potkali s kolegou vozidlo, kdy jeho řidič nám byl svým vzhledem nějakým způsobem podezřelý. Rozhodli jsme se ho zkontrolovat. Při přiblížení jsem prověřil registrační značky vozidla a zjistil jsem, že jsou odcizené, avšak jsou na správném vozidle. Při pokusu o zastavení vozidla řidič naši výzev nedbal a sešlápl plynový pedál a začal ujíždět. Ujížděl vysokou rychlostí směrem ven z Prahy. V jedné z křižovatek mu zprava přijelo vozidlo a při snaze vyhnout se kolizi prorazil na svém vozidle pravou pneumatiku a vozidlo po cca 200 metrech odstavil a z vozidla se snažil uprchnout za železniční násyp. To se nepodařilo, neboť se mi ho podařilo dostihnout a zadržet. Vzhledem k tomu, že jsme v této chvíli nevěděli, z jakého důvodu ujížděl, byl omezen na osobní svobodě zajištěním podle § 26 odst. 1 písm. f) zákona o Policii České republiky, neboť skutky, které doposud provedl, naplňovali skutkovou podstatu přestupku (neuposlechnutí výzvy k zastavení vozidla⁹³, jízda s jinými registračními značkami na vozidle, než jim byly přiděleny⁹⁴, nerespektování dopravního značení⁹⁵). Po nějaké době, cca 30 minutách, jsme ve spolupráci s jinými policejními složkami zjistili, že vozidlo bylo před hodinou odcizeno z parkoviště před bytovým a jeho majitel doposud o tomto nevěděl. Vzhledem k tomu, že při tomto zjištění se právní kvalifikace změnila na trestný čin, krádež⁹⁶ a neoprávněné užívání cizí věci⁹⁷, bylo zajištění ukončeno a změnilo se v zadržení podle § 76 odst. 1 „trestního řádu“.

Jak dopadl tento případ?

Dopadlo to tak, že pachatel se ke svému jednání přiznal. Své jednání vysvětlil tak, že chtěl pomoci kamarádovi, který má stejný typ vozidla a v současné době nepojízdné. Toto vozidlo mu chtěl darovat na náhradní díly, pro co jsme s kolegou neměli pochopení. Pachatel byl odsouzen na 2 roky podmíněně, peněžní pokutou a samozřejmě musel uhradit poškozenému vzniklou škodu.

⁹³ ČESKO. Zákon č. 361 ze dne 14. září 2000 o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, § 125c odst. 1 písm. f) bod 5 zák. č. 261/2000 Sb. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 7, s. 239. Dostupné také z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361>>

⁹⁴ ČESKO. Zákon č. 361 ze dne 14. září 2000 o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, § 125c odst. 1 písm. a). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 7, s. 239. Dostupné také z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361>>

⁹⁵ ČESKO. Zákon č. 361 ze dne 14. září 2000 o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, § 125c odst. 1 písm. k). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 7, s. 239. Dostupné také z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361>>

⁹⁶ ČESKO. Zákon č. 40 Usnesení parlamentu České republiky ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník, § 205 odst. 1 písm. a), odst. 3. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 464. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>

⁹⁷ ČESKO. Zákon č. 40 Usnesení parlamentu České republiky ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník, § 207 odst. 1. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 464. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>

Kdybyste se dostal do podobné situace opět, jak byste postupoval?

Postupoval bych úplně stejně. Situace na místě se sice měnila, ale myslím si, že jsme vhodně zareagovali a vše se dotáhlo do zdárného konce.

Ze statistiky kriminality na území hlavního města Prahy za měsíc leden roku 2021 je patrné, že z celkového počtu 2555 zjištěných trestných činů bylo omezeno na osobní svobodě příslušníky „PČR“ zařazených na Krajském ředitelství policie hl. m. Prahy 384 osob. Z polo strukturovaných řízených rozhorů vyplývá, že aplikovat institut omezení osobní svobody lze v každém zjištěném protiprávním jednání, přičemž volba omezení je na samotných příslušnících „PČR“.

Závěr

Omezení osobní svobody představuje pro příslušníky Policie České republiky jedno z nejzávažnějších oprávnění k závažnému zásahu do práv a svobod jednotlivce, kterým disponují. Jedná se o velmi závažný zásah do práv a svobod při, kterém příslušníci Policie České republiky mají za povinnost dodržovat mnoho zásad a pravidel, aby nedošlo při vymáhání povinností, které vyplývají ze zákonných norem České republiky, k větší újmě, než která protiprávním jednáním hrozila.

„Práce“ má ambici formou širšího komparativního analyticko-syntetizujícího teoretického monitoringu demonstrovat relevantní informace související se závažným zásahem do práv a svobod občanů v rámci omezení osobní svobody, včetně aplikačních specifíků dle jednotlivých zvláštních právních předpisů. Sepsaná kazuistika příhodného případu poukazuje na šetrný postup příslušníku Policie České republiky na místě činu, s ohledem k závažnosti protiprávního jednání osoby. Přidanou hodnotou „práce“ je skutečnost, že autor, který je sám příslušník bezpečnostního sboru, v práci poskytuje vhled příslušníka bezpečnostního sboru na danou problematiku z praxeologického hlediska.

Vedlejším cílem „práce“ je v intencích užšího teoreticko-praxeologického vhledu reflektovat aplikační a empirické konsekvence využívání oprávnění k omezení osobní svobody ze strany služby pořádkové policie, zabezpečující výkon služby u vybraných základních útvarů Policie České republiky. Z provedených řízených rozhovorů je patrné, že aplikace oprávnění pro každého z příslušníků „PČR“ znamená něco jiného. V případech, kdy nejsou splněny všechny zákonné podmínky a dosažení účelu sledovaného policejních zákrokem lze dosáhnout i jiným, méně invazivním způsobem, lze hodnotit aplikaci institutu omezení osobní svobody jako šikanózní a zbytečné.

Věcné vymezení „práce“ má ambici formou širšího komparativního analyticko-syntetizujícího teoretického monitoringu primárně demonstrovat relevantní informace, související se závažným zásahem do práv a svobod občanů v rámci omezení osobní svobody, včetně aplikačních specifíků dle jednotlivých tzv. „zvláštních právních předpisů“. Demonstrována kazuistika, reflektovaná užitými situačními příklady mimo jiné poukazuje k zvláštnostem a legitimním možnostem postupu příslušníků „PČR“ bezprostředně aplikujícím zájmově reflektovaný institut omezení osobní svobody na

místě činu s ohledem k závažnosti a charakteru protiprávního jednání omezovaných osob. Přidanou hodnotou „práce“ je skutečnost, že autor s ohledem k jeho aktuálnímu služebnímu zařazení v rámci dané policejní součásti „PČR“ Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy.

Na základě vyhodnocení praxeologických zkušeností lze poukázat na skutečnost, že bezprostředně po činu jsou omezováni na osobní svobodě převážně osoby, které spáchaly méně závažné trestné činy, nebo se dopustili přestupkového jednání. V těchto případech aplikace oprávnění institutu omezení osobní svobody není třeba využít automaticky, ale pouze v případech, ve kterých je dosažení cíle sledovaného policejním zákrokem jinak velmi obtížné, respektive ho nelze dosáhnout jiným způsobem.

Během výkonu aplikační praxe se autor dostal do mnoha situací, ve kterých bylo omezeno nespočet osob v souvislosti s protiprávním jednáním. V těchto případech častokrát právní kvalifikace skutkové podstaty jednání hraničila mezi přestupkem a trestným činem. Autor je toho názoru, že omezení osobní svobody by nemělo být nástrojem systému hodnocení práce a činnosti příslušníků „PČR“, tzv. „čárkový systém“. Lze subsidiárně konstatovat, že zkoumaný institut by mohl být zakročujícími příslušníky služby pořádkové policie s ohledem k specifičnosti realizovaných služebních úkonů či zákroků případně nadužíván. Na druhou stranu na základě drobného veřejnosti, se často zakročující příslušníci „PČR“, dostávají, zejména z pohledu taktického, do nekomfortních situací, zejména z hlediska množství času a tlaku na zákonné a úspěšné dokončení služebního zákroku, neboť osoby, proti kterým zakročují zejména na místech veřejnosti přístupných, se je obrazovým záznamem jejich zákroku, snaží zdiskreditovat před širokou veřejností. Zejména kratší dobu sloužící příslušníci „PČR“ dobře nezvládají tyto stresové situace a často jednají úplně jinak, než jak byli vycvičeni a vyškoleni. Během zákroku mají obavy z případného kázeňského postihu. Raději tak osobu v rámci zákonného oprávnění omezí na osobní svobodě, ač úspěšné dokončení služebního zákroku takovou striktní aplikaci omezení osobní svobody, nevyžaduje. Následně pak mohou čelit i postihu z řad vnitřních kontrolních orgánů „PČR“. Z tohoto důvodu si autor „práce“ dovolí vyjádřit i své subjektivní hodnocení a dovolí si tvrdit, že řada příslušníků „PČR“ pod tlakem kladného hodnocení svými nadřízenými upřednostňuje represivní kroky než, aby využila méně invazivní prostředky, které nebudou představovat tak závažný zásah do práv a svobod. Lze subsidiárně konstatovat, že zkoumaný institut by mohl být zakročujícími příslušníky

služby pořádkové policie s ohledem k specifíčnosti realizovaných služebních úkonů či zákroků případně nadužíván, což však nebylo předmětem „práce“. Lze tvrdit, že příslušníci Policie České republiky jsou nedostatečně proškolení a jsou nedostatečně připraveni na tyto situace.

Věcná část „práce“ toliko vykazuje tvůrčí ambici, formou vyjádřeného hlavního a vedlejšího cíle, přispět k zlepšení právního povědomí zejména příslušníků „PČR“, kteří se v rámci své základní odborné přípravy aktivně připravují na službu u policejního sboru, ale i té části laické veřejnosti, která má právní povědomí o této problematice pouze povrchní, či žádné a tímto způsobem přispět k zdůraznění významu zkoumaného odborného tématu i omezení počtu případných excesů ze strany zakročujících příslušníků „PČR“.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. DUŠEK, J., *Metodika pro tvorbu bakalářských prací VŠERS*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2021. 67 s.
2. FILÁK, A. a kolektiv. *Zákon o Policii s komentářem*. Praha: POLICE HISTORY, 2009. 285 s. ISBN 978-80-86477-49-7.
3. FRYŠTÁK, M. a kolektiv, *Trestní právo procesní*. Ostrava: Key Publishing, 2012. 275 s. ISBN 978-80-7418-160-3.
4. GERLOCH, A. *Teorie práva*. 5., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. 308 s. ISBN 978-80-7380-233-2.
5. GERLOCH, A., HŘEBEJK, J., ZOUBEK, V., *Ústavní systém České republiky*, 5. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Pavel Čeněk, 2013. 516 s. ISBN 978-80-7380-423-7.
6. JANIS, M. W., KAY, R. S., BRADLEY, A. W. *European human rights law: text and materials*. 3 ed.. vyd. New York: Oxford University Press, 1989. 1016 s. ISBN: 9780199277469.
7. JELÍNEK J. a kolektiv. *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: Linde, 2007. 495 s. ISBN 978-80-7201-658-7.
8. KRUPKA, V., *Trestní právo procesní*. 2. doplněné vydání. Praha: Armex Publishing, 2005. 191 s. ISBN 80-86795-13-6.
9. KOSAŘ, D, a kolektiv. *Zákon o azylu: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 683 s. ISBN 978-80-7357-476-5.
10. REPÍK, B. *Evropská úmluva o lidských právech a trestní právo*. Vyd. 1. Praha: Orac, 2002. 263 s. ISBN 80-86199-57-6.
11. ŠÁMAL, P., *Trestní řád: Komentář*. 6. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2008. 4700 s. ISBN 978-80-7400-043-0.
12. ŠÁMAL, P., a kolektiv *Trestní zákoník II, §140-421: Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2010. 3285 s. ISBN 978-80-7400-178-9.
13. ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K., *Zákon o Policii: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. 300 s. ISBN 978-80-7598-193-6.
14. VANGELI, B. *Zákon o Policii: Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. 461 s. ISBN 978-80-7400-543-5.

15. VLČKOVÁ, A., *Zákon o pobytu cizinců na území České republiky a související předpisy*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2003. 416 s. ISBN 80-7317-024-8.
16. WAGNEROVÁ, E. a kol. *Listina základních práv a svobod: komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. 906 s. ISBN 978-80-7357-750-6.

Elektronické zdroje

1. DATABÁZE VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA, *Věc Kummer proti České republice* [online], © 2013 [cit. 2021-02-11].
Dostupné WWW: <http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/WebSearch/C2A22B1A15588041C1257D1D002FDDE0?openDocument&Highlight=0>
2. Policie České republiky, *Etický kodex Policie České republiky* [on line], ©2020 [cit. 2021-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/clanek/eticky-kodex-policie-ceske-republiky.aspx>>
3. RADA EVROPY, *Evropská úmluva o ochraně lidských práv* [online], © 1950 [cit. 2021-02-10], Dostupné z WWW: <https://www.echr.coe.int/documents/convention_ces.pdf>
4. Zákony pro lidi, *Zákon, kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů* [on line], ©2016 [cit. 2021-02-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-48/zneni-20160220#cast1>>
5. Zákony pro lidi, *Zákon o některých o přestupcích* [on line], ©2016 [cit. 2021-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251?text=251%2F2016.>>>

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 1 Usnesení České národní rady ze dne 16. prosince 1992 Ústava České republiky. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 1, 16 s.. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>>
2. ČESKO. Zákon č. 2 Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 Listina základních práv a svobod. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 1, 16 s.. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>>

- republiky*. 1993, částka 1, 7 s. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>>
3. ČESKO. Zákon č. 40 Usnesení parlamentu České republiky ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, 464 s. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>
 4. ČESKO. Zákon č. 89 Usnesení parlamentu České republiky ze dne 3. února 2012 občanský zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33, 1368 s. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>>
 5. ČESKO, Zákon č. 251 Usnesení parlamentu České republiky ze dne 15. června 2016 o některých přestupcích. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2016, částka 98, 5 s. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251>>
 6. ČESKO. Zákon č. 273 Usnesení parlamentu České republiky ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka 91, 77 s. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>>
 7. ČESKO. Zákon č. 325 Usnesení parlamentu České republiky ze dne 11. listopadu 1999 o azylu. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 106, 21 s. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-325>>
 8. ČESKO. Zákon č. 326 Usnesení parlamentu České republiky ze dne 11. listopadu 1999 o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 106, 41 s. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-326>>
 9. ČESKO. Zákon č. 361 Usnesení parlamentu České republiky ze dne 14. září 2000 o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 7, 239 s. Dostupné také z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361>>
 10. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 141 Usnesení Národního shromáždění Československé socialistické republiky ze dne 29. listopadu 1961 o trestním řízení soudním. In *Sbírka zákonů České republiky*, 1961, částka 66, 576 s. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>>

Seznam zkratk

GIBS – Generální inspekce bezpečnostních sborů

MOP – Místní oddělení policie České republiky

MP Praha – Městská policie hl. m. Prahy

OHS – Obvodní hlídková služba Policie České republiky

OSN – Organizace spojených národů

PČR – Policie České republiky

PMJ - Pohotovostní motorizovaná jednotka Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy

TŘ – Trestní řád

TZ – Trestní zákoník